MIHAI EMINESCU

POEZII ALESE

SELECTED POEMS

EDITURA UNIVERS

Digitized by the Internet Archive
in 2022 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/poeziialese0000emin

Mihai EMINESCU

POEZII ALESE

SELECTED POEMS

COLECȚIA
ESTUAR
SERIES

Mihai EMINESCU

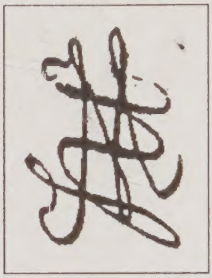

POEZII ALESE

Traduceri de
Adrian George Sahlean

Prefață de
Dumitru Radu Popa

Ilustrații de
Mircia Dumitrescu

EDITURA UNIVERS
București, 2000

Mihai EMINESCU

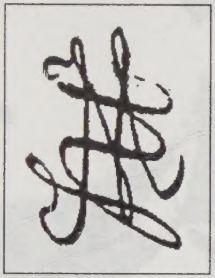

SELECTED POEMS

Translations by
Adrian George Sahlean

Preface by
Dumitru Radu Popa

Illustrations by
Mircia Dumitrescu

UNIVERS PUBLISHING HOUSE
Bucharest, 2000

Coperta de / Cover Art by MIRCIA DUMITRESCU
Redactor / Editor: DENISA COMĂNESCU
Redactor artistic / Art Editor: VASILE SOCOLIUC

MIHAI EMINESCU
Poezii alese / Selected Poems
Traduceri în engleză de / Translations into English by
Adrian George Sahlean
© Traduceri / Translations: Adrian George Sahlean
© Copyright for this edition: 2000, Editura Univers,
79739 București, Piața Presei Libere nr. 1.

ISBN 973-34-0747-X

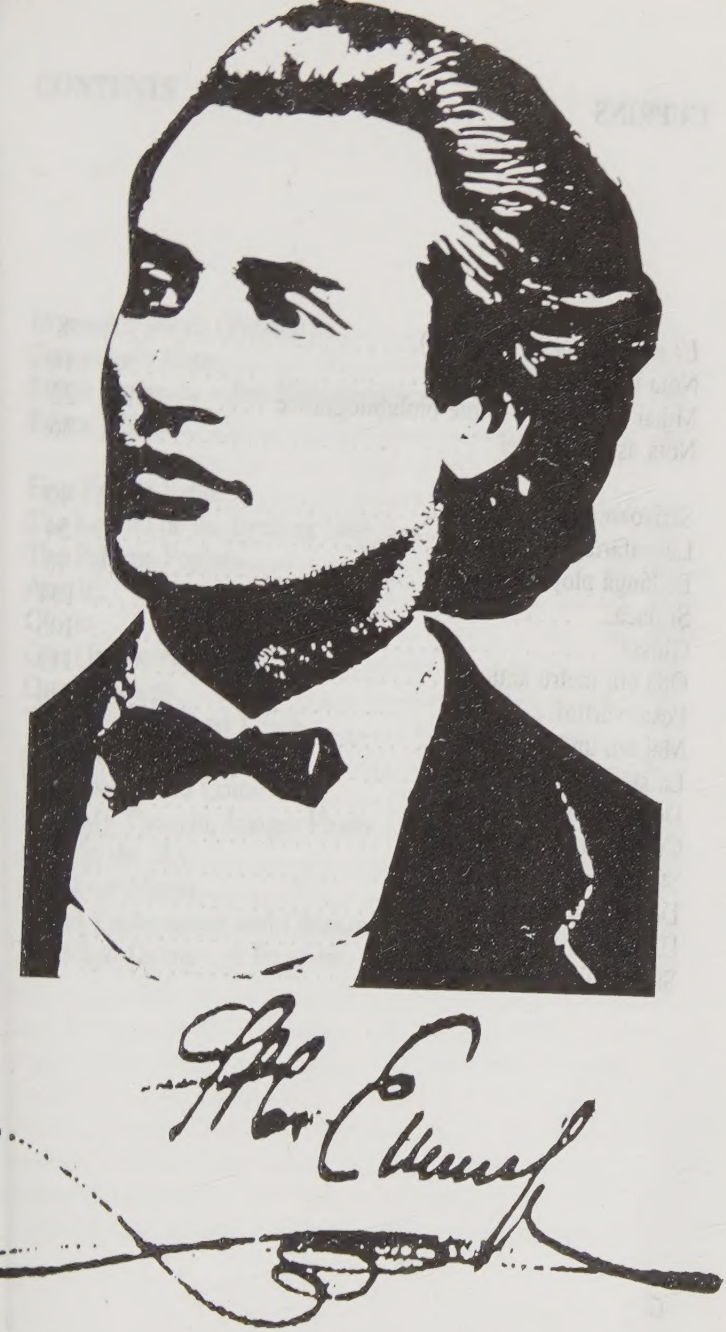

1850-1889

CUPRINS

Ut musica poesis (Prefață) 8
Nota traducătorului 14
Mihai Eminescu – Note biobibliografice 22
Notă asupra ediției 36

Scrisoarea I 40
Luceafărul 54
Pe lângă plopii fără soț 96
Și dacă... 104
Glossă 106
Odă (în metru antic) 112
Peste vârfuri 114
Mai am un singur dor 118
La steaua 122
De ce nu-mi vii 124
Cu gândiri și cu imagini 128
Stelele-n cer 134
De-ar fi mijloace 138
Un farmec trist și nețeles 140
Sărmanul Dionis – fragment – 144

CONTENTS

Ut musica poesis (Preface) 9
Translator's Note 15
Mihai Eminescu – Bio-Bibliographical Notes 23
Editor's Note 37

First Epistle-Satire 41
The Legend of the Evening Star 55
The Pairless Poplars 97
And If... 105
Glossa 107
Ode (In ancient meter) 113
Over Treetops 117
With Yearning Last I Sigh 119
Onto the Star 123
Why Don't You Come 125
With My Thought, Images Plenty 129
Stars in the Sky 135
Had I the Means 139
A Sad Enchantment and Obscure 141
Wretched Dionis – A fragment – 145

Traducerile lui Adrian George Sahlean din poezia lui Eminescu reprezintă, în primul rând, un mare pariu câştigat. E un pariu făcut deopotrivă cu sine însuşi, dar şi cu acei specialişti şi traducători care susţin teza intraductibilităţii poetului nostru naţional. „Am început să traduc din Eminescu pur şi simplu din pasiune. Deşi frustrat vreme îndelungată de limitele traductibilităţii, mă întrebam în ce măsură muzicalitatea şi simplitatea de expresie eminesciană ar putea găsi totuşi echivalenţă în engleză", spune traducătorul în *Nota* sa la această remarcabilă ediţie bilingvă.

Care e însă *natura* pariului lui Adrian George Sahlean? Aş zice că ea împarte dimensiuni extrem de complexe, de la aspectul general antropologic şi de mentalitate etnică a limbajului până la probleme de tehnică propriu-zisă, cum ar fi stilistica vocabularului, balansul adesea greu cuantificabil între modern şi arhaic etc.

Intelectual de amplă deschidere şi profunzime, Adrian George Sahlean a studiat cu acribie toate traducerile lui Eminescu în limba engleză, de la E. Sylvia Pankhurst şi I. O. Stefanovici la Leon D. Levitchi şi Andrei Bantaş, trecând prin meteoricul Corneliu M. Popescu, Peter Grimm, Ioan Giurgea... Rezultatul a fost acea frustrare creatoare ce l-a împins, indubitabil, către ceea ce am numit aici *un pariu*. Traducerile lui mai degrabă contrastează cu tot ce s-a făcut înainte: „Intenţia mea, scrie el într-un loc, a fost dintru început de a sugera în engleză specificitatea de stil şi sonoritate a lui Eminescu, nu de a-l forţa în tiparul aşteptărilor". Sahlean sfidează tocmai acele *aşteptări* care au dat, în timp, traduceri „perfecte", precum acelea ale lui I. D. Suchianu în franceză – perfect ilizibile, în acelaşi timp, pentru cititorul francez, din pricina artificialităţii lor ultra-elaborate. Acestei tendinţe Sahlean îi

First of all, Adrian George Sahlean's translations of Eminescu are a clear winner! He wagered and won a major and exciting bet: first with himself, and then with those scholars and translators who contend that the Romanian national poet's works are untranslatable. "I started translating Eminescu out of sheer love. Although long frustrated by the limits of translatability, I still wondered how Eminescu's musicality and simplicity of expression could be suggested in English." That is what Sahlean states in his *Translator's Note* to this remarkable bilingual collection of poems.

What is in fact the nature of his bet? This very complex matter spans from anthropological conceptions and the ethnic mentality of languages to the less philosophical but important technicalities of vocabulary and grammar, the right balances between archaic and modern, etc.

Adrian George Sahlean prodded these with an intellect of broad and deep perception. Thoroughly analyzing previous English translations of Eminescu's poetry, from E. Sylvia Pankhurst and I. O. Stefanovici to Leon D. Levițchi and Andrei Bantaș, Corneliu M. Popescu, Peter Grimm and Ioan Giurgea, he acquired that highly productive frustration which eventually pushed him to his wager: could things be done differently, in a completely other manner? "My intention from the start, says Sahlean, was to give English speakers a sense of Eminescu's unique *sound* and style, rather than fit him into expectations." It is therefore not by accident that his translations are the opposite of predictable, cliché versions. He avoided, through skill, style and sensitivity, the perfect translation, akin to those by I. D. Suchianu in French which are perfectly unreadable to the French native because of their artificiality.

răspunde cu o frumoasă sfidare: accentul pe sonoritatea genuină a versului eminescian, credința aproape mistică în puterea muzicalității, capabilă, odată reprodusă în limba-țintă, să dezvolte de la sine, în mod firesc, profunzimea sensurilor („*Intuiția* îmi spunea că transpunerea muzicii îmi va înlesni fidelitatea față de conținut"). Rezultă din aceasta, în versiunile engleze oferite de Adrian George Sahlean, un Eminescu arhetipal, plin de universalitate și lipsit de exotism local. Și încă un lucru: poemele din această carte îl înscriu pe Eminescu în tradiția majoră a poeziei romantice, fără a-l face să sune, precum în mai toate traducerile anterioare, ca Byron sau Shakespeare. Cuvintelor „rare" sau pline de conotații filosofice Sahlean le preferă, cu succes, vorbele simple, sintagmele limbajului comun – acelea care, *mutatis mutandis*, sunt cu precădere folosite de Eminescu însuși în românește. Performanță rară și entuziasmantă!

În remarcabilul său *Essay on the Principles of Translation* (1791, revizuit apoi în 1797 și 1813), Alexander Fraser Tytler definește traducerea bună în termeni ce se potrivesc, peste secole, demersului pe care îl discutăm astăzi: „O versiune în care spiritul viu al originalului și întreaga sa măreție sunt restituite cu mijloacele altei limbi, într-un grad atât de înalt, încât vorbitorul acelei limbi trăiește aceeași emoție pe care a trăit-o la lectură vorbitorul limbii în care opera a fost scrisă". Tytler sugerează, în subsidiar, *creativitatea* traducătorului ca o condiție necesară și, de asemenea, deschide poarta traducerii „libere", în limitele fidelității superioare față de spiritul textului. Totodată, el se distanțează de concepția literară a secolului al XVIII-lea care, în genere, socotea traducerea o categorie ancilară, supusă teoriei imitației. Mai implică Tytler și necesitatea ca traducătorul să aibă percepția *perfectă* – ori cât mai profundă – a ambelor limbi cu care lucrează. O percepție *dinlăuntru:* aici Adrian George Sahlean, spre deosebire de mai toți predecesorii săi întru traducerea lui Eminescu, se ilustrează cu strălucire. Condus de acea esențială *muzicalitate* pe care, ca nimeni altul, a reușit să o transpună în engleză, el dă expresie unor formulări cu totul memorabile și citarea, cu parcimonie, doar a câtorva dintre ele (*As time has never been* pentru „A fost că niciodată"; *Under your gaze my eyes would freeze, / For I'm alive, you're dead* pentru „Căci eu sunt vie, tu ești mort, / Și ochiul tău mă-ngheață"; *It is your image to arouse*

Sahlean has chosen to focus on the genuine music of Eminescu's poetry, believing almost mystically that translating the music would miraculously bring to life in English the original meanings and concepts ("I had the *hunch* that transposing the *music* will keep me closer to the content."). The result is nothing short of amazing. Sahlean offers the English reader the full archetypal dimension of the Romanian poet in a pure and universal sound untainted by a local exotic flavor. Hat Eminescu your the superior gallery of Romanticism without any of the epigonic or ancillary echoes from Byron or Shakespeare that are obvious in almost all previous translations. By favoring words clean and simple, though not simplistic, Sahlean appropriately mirrors the Romanian vocabulary in Eminescu's original wherein depth is more a result of suggestion than of the direct effect of big words and generic concepts charged with philosophic connotation. Quite a performance, I should say!

In his remarkable *Essay on the Principles of Translation* (1791, revised in 1797 and in 1813), Alexander Fraser Tytler defines a "good translation" in terms that could easily fit Sahlean's approach: "That in which the merit of the original work is so completely transfused into another language, as to be as distinctly apprehended, and as strongly felt, by a native of the country to which that language belongs, as it is by those who speak the language of the original work". Tytler singled out creativity as a main feature in translating, clearly opening the door to freer renditions confined, however, by the reasonable principle of faithfulness to the spirit (rather than the letter) of the original. That was a critical shift from the prevalent eighteenth century misconception based on the acceptance of an imitation theory that there was no value in literary translations. There was yet another important tenet in Tytler: the translator needs an equally high perception of both languages in discussion. A perception from within, I would say – as here again Sahlean amply and aptly displays. Led by that musical essence of Eminescu's poetry, which he re-invented in English, Sahlean delivers quite memorable equivalences. To quote some of them for the English reader here, however, would be to leave

pentru „E ca în minte să te am": *Time goes by, time comes along* pentru „Vreme trece, vreme vine"), cu toate că ar putea deschide gustul cititorului, nedreptățește imaginea *totului*. Pentru că traducerile lui Sahlean sunt concepute într-o subtilă unitate a compoziției, care devine evidentă la lectura *întregului* și, mai ales, la *re-lectură*. Atunci abia avem revelația că *summa* poetică nu e rezultatul strălucirilor izolate, ci expresia unei înalte viziuni *holistice*.

A reda „firescul și ușurința de compoziție a originalului", altă condiție pusă de Tytler traducerii bune, constituie o evidentă virtute a traducerilor din acest volum. E, într-adevăr, așa cum Adrian George Sahlean și-a dorit-o: un *Eminescu de citit cu voce tare* în engleză. Mă întreb: câte traduceri, la noi și aiurea, rezistă acestui dificil examen?

Traducerile lui Adrian George Sahlean dau un original – și atât de rar, în absolut! – răspuns cunoscutei dileme: *belles infidèles* versus *laides fidèles*.

El ne dăruiește *belles fidèles!*

Dumitru Radu Popa
New York, aprilie 2000

the details against the splendor of the whole. That is because Sahlean's translations reveal a profound unity of composition, consistent with Eminescu's own conception and obvious on reading (and even more so on *re-reading*), and a clear feeling that the poetic body is not the sum of isolated sparks, but rather the superior expression of a comprehensive, *holistic* vision.

Rendering "the ease and natural of the original composition" was yet another cornerstone for Tytler. Adrian George Sahlean fulfills this requirement with the skill and talent of a virtuoso. For his dream about an Eminescu sound in English did come true in this book: we can and should read his translations aloud, with no fear that the splendor of the original has been lost or diminished.

The classic dilemma of any translation, i.e. *belles infidèles* versus *laides fidèles* was solved here in an original, superior manner.

Sahlean's English translations of Eminescu give us *belles fidèles*!

Dumitru Radu Popa
New York, April 2000

NOTA TRADUCĂTORULUI

Am început să traduc din Eminescu pur și simplu din pasiune. Dar și din nevoia, pe care o înțeleg acum, de a-mi exorciza nostalgia dezrădăcinării, oferind cititorilor americani o cât de fugară înțelegere a frumuseților meleagurilor mele natale.

Deși frustrat vreme îndelungată de limitele traductibilității, mă întrebam în ce măsură muzicalitatea și simplitatea de expresie eminesciană ar putea găsi totuși echivalență în engleză. În română, poezia eminesciană fascinează în mare măsura prin felul în care este *spusă*. Muzicalitatea versului este imediat evocatoare, deși de nedefinit, ca atunci când îl citim cu voce tare pe Shakespeare sau ascultăm muzica lui Bach, Chopin sau Vivaldi. Acest obstacol major pentru oricare traducător explică sentimentul de resemnare, împărtășit de mulți, că Eminescu este intraductibil.

M-am întrebat dacă muzica lui Eminescu ar putea fi măcar sugerată. Dacă aș porni de la „armonia dulcilor sunete"? *Intuiția* îmi spunea că transpunerea muzicii îmi va înlesni fidelitatea față de conținut. În plus, cum aș fi putut uita „Luceafărul", poemul care are pentru români, poate doar alături de „Miorița", un statut aproape mitic?

Fidelitatea față de conținut deschidea însă o cutie a Pandorei plină de probleme, legate de realitățile și așteptările atât de divergente ale celor două culturi și limbi. Proiecția naivă cum că alții gândesc și simt la fel și că doar cuvintele sună diferit în cealaltă limbă este mult mai răspândită decât s-ar crede. În cazul unui „poet național" ca Eminescu, ea influențează într-o mai mare măsură decât la alți poeți atât procesul de traducere, cât și acceptarea produsului final.

TRANSLATOR'S NOTE

I started translating Eminescu out of sheer love. I know now it was also a need to exorcise my intense nostalgia as an immigrant by offering the American readers a glimpse into the beauties of my native land.

Although long frustrated by the limits of translatability, I still wondered how Eminescu's musicality and simplicity of expression could be rendered in English. Eminescu's poetry owes its moving power not to a small degree to its sound in Romanian. Its elusive but instantly recognizable *music* is akin to reading Shakespeare aloud or listening to Bach, Chopin or Vivaldi. This major challenge for any translator underlies the resigned feeling, shared by many, that Eminescu is untranslatable.

I wondered if this music could at least be suggested. What if I approached it from the "concord of sweet sound"? I had the *hunch* that transposing the *music* will keep me closer to the content. Besides, how could I give up on "Luceafărul" – a poem which has, perhaps second only to "Mioritza", an almost mythical status for Romanians?

Truthfulness to content, on the other hand, opened a Pandora's box of questions about the wildly divergent realities and expectations of the two languages and cultures. I found that the naïve projection that other people think or feel the same way as you do as a matter of course, only with words that sound different in the other language, is more widespread than is commonly believed. With a "national poet" like Eminescu, this projection affects to a larger degree both the translation process and its acceptance.

În română, adâncimea de idee și simțire eminesciană se realizează prin vocabular simplu, imagini arhetipale și o muzicalitate specifică. Vocabularul este simplu fără a fi simplist. Coincidența locuțiunilor familiare, aproape banale, cu neașteptata adâncime de înțeles este însă tulburătoare. E oare posibil să combini în engleză cuvinte simple cu același efect muzical, fără a deveni simplist?

Întrebarea este relevantă îndeobște dacă ne gândim la Eminescu ca la un poet romantic, căci poezia britanică a secolului al XIX-lea a stabilit anumite convenții și, deci, așteptări legate de poezia romantică. Modelul britanic i-a făcut pe traducătorii români să evite în mod sistematic cuvintele obișnuite. Într-un asemenea cadru, Eminescu a fost îmbrăcat în veșmântul regal al poeziei tradiționale britanice, ajungându-se la un vocabular pretios și la o sintaxă de tip Byron sau chiar Shakespeare. Traducătorii britanici au adoptat acest stil în mod absolut reflex, căci pentru ei el reprezenta „norma" romantică. Traducerile Sylviei Pankhurst ilustrează perfect această distorsiune cât se poate de firească.

În timp ce vocabularul eminescian a fost înfrumusețat, muzica liricii sale a fost abandonată din pornire. Era „știut" că poezia engleză, ce tinde către eficiență, evită în mod activ silabele inutile de tipul articolelor hotărâte. În română, formele flexionare nu numai că nu sunt evitate, ci sunt folosite intenționat ca material sonor. *Muzica* lui Eminescu, din acest motiv, nu intră în așteptările traducătorilor români sau britanici, deși Keats sau Blake sau Shakespeare relevaseră potențialități muzicale deosebite.

Și totuși, dincolo de tendința arhaizantă, atât traducătorii români cât și cei britanici au încercat, firesc, să găsească rima. De ce? Pentru mine este evident: *prosodie*, în greceşte, înseamnă „cântec pe fond muzical". Atracția către rimă își are originea în legătura genetică dintre poezie și muzică. Limbajul uzual reflectă această înțelegere subliminală în expresii de tipul „sună bine" sau „ce frumos le zice". Evident, sonoritatea conținutului este mult mai importantă pentru înțelesul ultim decât se crede!

Decartând „din mers" această unitate, critica literară americană susține cu tărie versul alb și modernizarea traducerilor. Rima și ritmul

In Romanian, Eminescu's depth of thought and feeling is achieved through simple vocabulary, archetypal imagery and specific musicality. The vocabulary is simple without being simplistic. Indeed, it is the coincidence of familiar locutions and the unexpected depth of meaning that is uncanny. Can simple words be combined in English with similar musical effect, without sounding simplistic?

This question is particularly relevant when we think of Eminescu as Romantic, since 19-th century English poetry established certain stylistic conventions and expectations from Romantic poetry. The model made Romanian translators systematically wary of common words. To fit him in the picture, Eminescu was dressed in the royal attire of traditional British poetry. The result was sophistication of language and a syntax akin to Byron or even Shakespeare. British translators clearly adopted that style reflexively, because that was their norm for "Romantic". Sylvia Pankhurst's renditions are a good example of this most natural misrepresentation.

While embellishing Eminescu's vocabulary, his music was abandoned from the start. It was a "given" that English poetry strives toward efficiency, actively avoiding superfluous syllables like definite articles. In Romanian, flexionary forms are unavoidable and used intentionally as musical material. For this reason, Eminescu's *sound* was not expected to survive in English by either Romanian or British translators, although Keats or Blake or Shakespeare had revealed rich musical potentialities in their style.

And yet, even while leaning toward archaization, both Romanian and British renditions from Eminescu did attempt rhyming prosody. Why? To me it is a matter of course. *Prosody* comes from Greek and it means "song sung to music". The pull toward rhyming is deeply rooted in the genetic tie between poetry and music. Everyday language shows this subliminal understanding when we say things like "sounds good to me". Obviously, how the content sounds is more important for the overall meaning than generally acknowledged.

Casually splitting this unit, the current US literary criticism strongly favors blank verse and modernization of the translation

sunt considerate prea convenționale. Pentru a fi „eficace", se argumentează, limbajul traducerilor trebuie să urmeze izbucnirile afective spontane ale limbii și poeziei contemporane. Plăcerea cititorului provine mai degrabă din surpriza informației decât din armonia sunetelor potrivite. Pentru cel ce încearcă o traducere cu rimă și ritm, o astfel de „eficacitate" programatică este descumpănitoare.

Această *teamă de rimă* nu se aplică numai traducerilor și nu este de neînțeles: majoritatea combinațiilor de rimă, tabulate azi în dicționare, s-au „epuizat" după atâta amar de ani de împerecheri. În plus, în cultura invadatoare a mass-media, atât ziaristica cât și reclama comercială au intensificat clișeizarea rimelor, accelerând un proces firesc de „inflație sonoră". Ca urmare, în timp ce forma poetică la modă urmează versul mai liber, se întărește percepția falsă că rima și ritmul, „desuete", sunt bune doar pentru un conținut facil.

Dar cum ar putea rivaliza traducerile scrise cu invazia cinematografiei și cu impactul atât de direct al mass-media? Viața contemporană cere forme artistice mult mai imediat gratificatoare. Poezia s-a deplasat și ea către forme scurte, unde meditativul este abandonat în favoarea afectului. Perceptualul, și în special vizualul, domină producțiile contemporane, afectele perindându-se ca niște imagini fugare pe un ecran. Interesul pentru literatura altor secole este întreținut mai mult prin filme și casete audio. Într-un asemenea context, „Luceafărul" ar avea mai mari șanse de a se face cunoscut ca libret pentru un *musical* de Lloyd-Weber decât ca traducere scrisă. Pentru admiratorii lui Eminescu, nu-i un gând prea încurajator.

Cântărind lucrurile, încercarea de a-l traduce pe Eminescu în engleză de dragul muzicii sale pare nesăbuită: de ce l-am mai traduce în zilele noastre? Considerentele lingvistice tind să evidențieze limitele traductibilității: poeții trecutului și stilul lor desuet nu stârnesc prea mult interes pentru contemporani; importanța națională a poetului în România creează așteptări nerealiste; specialiștii, folosindu-și greșit capitalul intelectual, dintr-un perfecționism discutabil, mai degrabă descurajează traducerile noi, în loc să-și concentreze forțele pentru a

language. Meter and rhyme are deemed too conventional. To be effective, the argument goes, translations need to match the spontaneous emotional outbursts of contemporary English language and poetry. Lyrical pleasure is expected more from surprise of information than from harmony of matching sounds. For anyone attempting a meter and rhyme translation, such programmatic "effectiveness" is disheartening.

This *fear of rhyming* is not confined to translations and it is understandable: most rhyme combinations, now tabulated in dictionaries, have been used up after so many years of word matching. Moreover, in a pervasive media culture, journalism and commercials further fostered their clichéization, accelerating their natural rhyming inflation. As a result, while contemporary poetic form follows a freer verse, a faulty assumption has grown, namely, that "obsolete" rhyme-and-rhythm is fit only for facile content.

But how can written translations rival the invasion of movies or mass media's more immediate impact? Contemporary life expects more instantaneously gratifying artistic forms. Poetry itself has moved towards shorter forms, favoring depiction of affect over meditation. The perceptual, especially the visual, dominates contemporary productions, with affects passing like fleeting snapshots on a screen. Meanwhile, the interest for the literature of past centuries is kept alive mostly through screen productions and audiotapes. Along this line of thought, "Luceafărul" would have a better chance as a Lloyd-Weber musical than as a written translation. This is not very encouraging for Eminescu's fans.

Considering the odds, rhyming Eminescu in English for the sake of his music sounds crazy. Why translate him at all, in this day and age? Linguistic considerations tend to bring into focus limits of translatability; the English contemporary context frowns on obsolete poets and styles; Eminescu's national importance in Romania creates unrealistic expectations; misused expertise, acting on questionable perfectionism, would rather inhibit new translating attempts than pool

ajunge la rezultate cât mai bune etc. Traducătorul lui Eminescu se găsește între ciocanul așteptărilor nerealiste și nicovala unor realități pline de prezumții acceptate fără îndoială critică.

În ultimă instanță, orice alegere ne aparține. În ceea ce mă privește, dragostea pentru poetul tinereții mele e mai mare decât orice rațiune care mi-ar inhiba dorința de a-l împărtăși cu alții... Această înțelege m-a ajutat să-mi găsesc un glas propriu, în loc de a merge pe linia direcțiilor și așteptărilor „omologate" de care am vorbit anterior.

Dintru început, intenția mea a fost de a sugera în engleză specificitatea de stil și sonoritate a lui Eminescu, și nu de a-l forța în tiparul așteptărilor. Paradoxal, această abordare a facilitat fidelitatea față de conținutul poemului.

Traducerile mele nu încearcă să modernizeze nici limba, nici gramatica lui Eminescu. Dacă anumite formulări par contemporane, acesta este și cazul în original. Alte fomulări sună învechit, dar atât cuvintele cât și sintaxa nu sunt arhaice. Am evitat intenționat arhaismele de tipul „*doeth*", „*thou*", „*did speak*", „*thy*" etc., convenții stilistice întâlnite la romanticii englezi, dar nepotrivite pentru a sugera vocabularul mult mai firesc eminescian.

Eminescu, pentru mine, se aseamănă muzicii lui Mozart sau Vivaldi: combinațiile sunt aparent simple și previzibile, dar efectul cumulativ are seninătate și o adâncime liniștitoare ce nu se explică prin examinarea separată a componentelor. Întregul e mai mare decât suma părților sale, iar armoniile, „banale" din perspectivă modernă, nu diminuează întru nimic plăcerea auditivă.

Muzica lui Eminescu a trebuit reinventată în engleză. Nu mai mult însă decât transpunerea pentru chitară a unei suite pentru violoncel de Bach, care explorează combinații sonore mai puțin uzuale noului instrument.

Rândurile de mai sus sunt deci o invitație de a-l „asculta" pe Eminescu în engleză dincolo de echivalențele de sens. Citiți-l cu voce tare.

ADRIAN GEORGE SAHLEAN

resources towards a better result, a.s.o. The Eminescu translator lies between the rock of idealized expectations and the hard place of a reality full of unquestioned assumptions.

The answer is ultimately personal. I discovered that my love for the poet of my youth was bigger than any reason inhibiting my desire to share him with others... That helped me find a voice of my own rather than follow the accepted directions or expectations mentioned above.

My intention was from the start to give English speakers a sense of Eminescu's unique *sound* and style rather than fit him into ready-made clothes. Paradoxically, this approach allowed me to be truer to the content.

My translations did not attempt to modernize either vocabulary or grammar. Some formulations may sound contemporary but this is also the case with the poet in Romanian. Other locutions are 19-th century but neither vocabulary nor syntax is archaic. I intentionally avoided forms like "doeth", "thou", "did speak", "thy", etc. While such conventions characterize Romantic English poets they would not be useful to suggest Eminescu's much more natural vocabulary.

To me, Eminescu is akin to the music of Mozart or Vivaldi: the sound combinations seem simple and predictable but the cumulative effect has serenity and a soothing depth that cannot be explained through its components. The sum is bigger than its parts. The harmonies, "commonplace" from contemporary perspective, do not make the music any less enjoyable.

Eminescu's music had to be reinvented in English. But no more than any transposition for guitar of a Bach cello suite has to explore sonorities not customarily used by the new instrument.

The above is meant as an invitation to listen to the sound of Eminescu in English beyond hearing content. Read it aloud.

ADRIAN GEORGE SAHLEAN

1850 La *15 ianuarie* se naște, la Botoșani, Mihai, al șaptelea copil din cei unsprezece ai cămănarului Gheorghe Eminovici și ai soției sale, Raluca (născută Juraşcu).

1858-1862 Mihai Eminovici își face studiile gimnaziale la „National Hauptschule" și la „K. K. Ober-Gymnasium" din Cernăuți (Bucovina, astăzi în Ucraina).

1864 Solicită Ministerului Învățământului din București o bursă pentru continuarea studiilor, dar este refuzat. Obține, în schimb, slujba de „scriitor" la tribunalul din Botoșani.

1865 Demisionează din acest post și pleacă din nou la Cernăuți. Aici este găzduit de profesorul său, Aron Pumnul. Își pregătește în particular examenele.

1866 Moare Aron Pumnul. Alături de alți elevi ai acestuia, contribuie la volumul de „Lăcrămioare" dedicat memoriei lui. Este prima manifestare publică a lui *M. Eminoviciu.*
Debutul propriu-zis și-l face însă, în același an, la revista *Familia* din Pesta, condusă de Iosif Vulcan. Poeziile încredințate *Familiei* în acest an evocă peisajul natal, imagini din istoria revoluționară a Transilvaniei, ecouri și meditații politice. Această colaborare va continua până în 1870. Ea marchează începutul carierei sale poetice și o etapă creatoare distinctă. Iosif Vulcan este cel care îi schimbă numele din *Eminovici* în *Eminescu.*
În toamnă vine la București.

1867 Intră în trupa lui Iorgu Caragiale ca sufleur și copist. Cu această trupă, va merge în turnee prin țară. Lecturi intense din Schiller, din care și traduce. Scrie meditația „Elena" (prima versiune a poemului

MIHAI EMINESCU – BIO-BIBLIOGRAPHICAL NOTES

1850 Mihai is born on *15 January* in Botoşani, seventh of the eleven children of "căminar" (tax-collector) Gheorghe Eminovici and of his wife Raluca (née Juraşcu).

1858-1862 Secondary school years for Mihai Eminovici in Cernăuţi (Bucovina, nowadays in the Ukraine) – at "National Hauptschule" and "K. K. Ober-Gymnasium".

1864 He applies to the Ministry of Education for a scholarship to continue his education, but is turned down. He takes on, in exchange, the position of "writer" (a scribe) in the Botoşani Courthouse.

1865 He quits this job and returns to Cernăuţi, where he is housed by his teacher Aron Pumnul. He prepares for his exams in private.

1866 Aron Pumnul passes away. Together with other fellow students, the future poet contributes to a book of *Lăcrămioare (Elegies)* in memory of their teacher. This is the first public appearance of *M. Eminoviciu.*

His actual début, though, takes place this same year in the Budapest magazine *Familia* edited by Iosif Vulcan. The poems he publishes in *Familia* throughout the year evoke landscapes from his birthplace, images of the Transylvanian revolutionary history, or echo the contemporary political life. The following four years of contributions to this periodical (until 1870), viewed as a distinct stage in his creation, pave the way for his later poetic career. It is Iosif Vulcan who changes the young poet's name from *Eminovici* to *Eminescu.*

That autumn he comes to Bucharest.

1867 He joins Iorgu Caragiale's theatre company as a prompter and a copyist, following it in its tours around the country. He reads assiduously from Schiller and also tries his hand at translating him. He writes a meditation, "Elena" (an early version of the poem

„Mortua est!"), evocând misterioasa „iubită de la Ipotești", moartă de timpuriu, a cărei fantasmă îl va obseda mereu.

1868 Sufleur și, incidental, actor în trupa lui Mihail Pascaly, participă la turneul pe care acesta îl întreprinde în Transilvania (mai-septembrie). Face cunoștință cu dramaturgul I. L. Caragiale. Este angajat sufleur și copist la Teatrul Național din București. Continuă colaborarea cu Iosif Vulcan.

1869 Intră în societatea literară „Orientul", care își propunea, printre altele, să culeagă folclor românesc și să strângă documente referitoare la istoria și literatura națională. Ultimul turneu cu trupa Pascaly, în Moldova și Bucovina, îl apropie din nou de familie. Cu sprijinul financiar al tatălui său, pleacă la Viena, unde se înscrie la Facultatea de Filosofie ca student „extraordinar" (simplu auditor). Devine membru al celor două societăți studențești existente aici, ce se vor reuni ulterior într-una singură – „România Jună".

1870 Activitate publicistică susținută; abordează probleme de strictă politică națională a românilor din Transilvania (pe atunci parte a Imperiului Austro-Ungar), dar și repertoriul dramatic al trupelor românești. Colaborează pentru prima dată la *Convorbiri literare*, revista societății „Junimea" din Iași, de care se va lega întregul său destin literar: la 15 aprilie i se publică „Venere și Madonă", iar la 15 august, „Epigonii".
În ședințele societăților vieneze se naște ideea unui congres studențesc. Apelul menit a convoca întreaga studențime română, în ziua de 15 august 1870, la Putna, la mormântul voievodului Ștefan cel Mare, poartă și semnătura lui Eminescu. Izbucnirea războiului franco-german va determina însă amânarea acestei întâlniri cu un an.

1871 Continuă colaborarea la *Convorbiri literare* (la 1 martie va apărea „Mortua est!", urmat de alte poeme).
Se desăvârșesc pregătirile pentru serbarea de la Putna, cu care ocazie Eminescu revine în țară. Din pricina unor conflicte intestine însă, Eminescu va demisiona, în toamnă, din comitetul de conducere al „României June".

"Mortua est!"), recalling the mysterious "beloved one in Ipoteşti" whose premature death will never cease haunting him.

1868 As a prompter and, occasionally, an actor, he joins the tour of Mihail Pascaly's theatre company in Transylvania (May to September). He meets playwright I. L. Caragiale. He is employed as a prompter and a copyist at the National Theatre in Bucharest. He further contributes poems to I. Vulcan's *Familia.*

1869 Eminescu joins the literary society "Orientul", whose aim was, among other things, to gather Romanian folklore and documents related to the national history and literature. His last tour with the Pascaly company takes place in Moldavia and Bucovina, giving him an opportunity to visit his family. With his father's financial support, he leaves for Vienna and enlists in the Department of Philosophy as an "extraordinary" student (an auditor). He becomes a member of the two existing student societies that will later merge into one, "România Junǎ".

1870 As an active contributor to periodicals, Eminescu tackles matters related either strictly to the national question of the Romanians in Transylvania (at the time, a part of the Austrian-Hungarian Empire), or to the repertoires of the Romanian theatre companies. He first contributes to *Convorbiri literare,* the magazine of the "Junimea" society in Jassy, with which his entire literary profile will be intricately interwoven: "Venere şi Madonă" ("Venus and Madonna") is published on 15 April and "Epigonii" ("The Epigones") on 15 August.
The idea of a students' Convention takes shape during the meetings of the student societies. A Summoning meant to bring together all Romanian students in Putna, at the tomb of Stephen the Great (Ruling Prince of Moldavia, 1457-1504), on 15 August 1870, exhibits the signature of Mihai Eminescu as well. The war between France and Germany will prevent this meeting from taking place for another year, though.

1871 He further contributes to *Convorbiri literare*: "Mortua est!" will be published on 1 March, followed by other poems.
Preparations for the Putna meeting are in full swing, which allows Eminescu to return home. Due to internal conflicts, however, he will resign from the directing committee of "România Junǎ" in autumn.

Tot acum, într-un studiu despre *Direcția nouă în poezia română*, publicat tot în *Convorbiri* de criticul și mentorul „Junimii", Titu Maiorescu, Eminescu este recunoscut și proclamat „poet în toată puterea cuvântului".

1872 Anul probabil al întâlnirii lui, la Viena, cu Veronica Micle, viitoarea sa mare iubire. „An nefast", din pricina greutăților financiare. Revine în țară și participă la ședințele „Junimii", unde citește, printre altele, „Egipetul" (fragment dintr-un poem, mult mai vast în intenție, intitulat „Panorama deșertăciunilor"), „Floare albastră" și nuvela *Sărmanul Dionis*, care vor fi publicate apoi în *Convorbiri*. Asigurat printr-o subvenție lunară din partea „Junimii", Eminescu pleacă la Berlin. Se înscrie la universitate, ca student „ordinar" de data aceasta, unde își propune să urmeze cursuri de filosofie, istorie, economie și drept.

1873 Prelucrează folclor; de acum datează primele versiuni ale poemelor „Călin (file din poveste)" și „Luceafărul".
Obține un post la consulatul român de la Berlin.

1874 Corespondență cu Titu Maiorescu (viitor ministru al Învățământului), în care acesta îi propune să-și dea cât mai repede doctoratul în filosofie pentru a putea fi numit profesor la Universitatea din Iași. Primește propunerea cu oarecare rezervă, considerând-o prematură. De altfel, după o serie de amânări, vine în țară, cu intenția de a se întoarce la Berlin în noiembrie pentru examene. La 1 septembrie este numit însă în postul de director al Bibliotecii Centrale din Iași. De asemenea, probleme familiale grave îl împiedică să revină la Berlin. Predă logica la Institutul Academic.

1875 Acceptă funcția de revizor școlar pentru districtele Iași și Vaslui. Continuă să publice în *Convorbiri literare*.

1876 În cadrul prelegerilor populare ale „Junimii", ține o conferință despre *Influența austriacă asupra românilor din Principate*. El îl introduce la ședințele junimiștilor pe povestitorul și învățătorul Ion Creangă, pe care îl cunoscuse într-una dintre inspecțiile sale și

This same year, Eminescu is acknowledged and cheered as a "poet in the full sense of the word" by the literary critic and mentor of "Junimea" Titu Maiorescu, in his survey of *The New Trend in the Romanian Poetry*, published in *Convorbiri literare* as well.

1872 It is during this year, supposedly, in Vienna, that Eminescu meets Veronica Micle, his future great love. It is also a "grim year" for him, however, due to financial shortages.
He returns home and takes part in the "Junimea" sessions, reading, among others, the poems "Egipetul" ("Egypt", a fragment of a much vaster poetic project, "Panorama deşertăciunilor" – "The Panorama of Vanities"), "Floare albastră" ("Blue Flower") and the prose *Sărmanul Dionis (Wretched Dionis)*, to be published later on in *Convorbiri literare*.
Relying on a monthly grant from "Junimea", Eminescu leaves for Berlin. He joins the University – as an "ordinary" student this time – meaning to attend lectures in philosophy, history, economy and law.

1873 Adaptations of folklore: early versions of the poems "Călin, file din poveste" ("Călin, Fragments of a Tale") and "Luceafărul" ("The Legend of the Evening Star").
He is employed in the Romanian Consulate in Berlin.

1874 The future Minister of Education Titu Maiorescu challenges Eminescu in their correspondence to take a doctoral degree in philosophy as soon as possible, in order to join the staff of the Jassy University as a teacher. The poet acknowledges the offer somewhat spiritlessly, as premature. Moreover, after a series of delays he returns home, with the intention to go back to Berlin for the exams in November. On 1 September, however, he is appointed Director of the Central Library in Jassy. Serious family matters also prevent him from returning to Berlin. He teaches logics at the Academic Institute.

1875 He takes on the position of school inspector for the districts of Jassy and Vaslui.
He further contributes to *Convorbiri literare*.

1876 On the occasion of the "Junimea"-organized public readings, Eminescu lectures on *The Austrian Influence on the Romanians in the Principalties*. In one such Junimist session, he also introduces story-teller and elementary-school teacher Ion Creangă, whom he

care avea să-i devină un foarte bun prieten. În urma schimbării guvernului, Eminescu este disponibilizat.
Acceptă postul de corector și redactor la ziarul local *Curierul de Iași*. Continuă publicarea poeziilor sale în *Convorbiri*.
Face un drum la București, unde o întâlnește pe Mite Kremnitz, cumnata lui Maiorescu.
La 15 august moare mama sa, Raluca Eminovici.

1877 Continuă activitatea ziaristică la *Curierul de Iași*. Comentează spectacolele de teatru la care asistă, ia apărarea manualului de logică al lui Maiorescu. Iașii îi devin însă „nesuferiți", așa că răspunde invitației de a intra în redacția ziarului conservator *Timpul* și pleacă la București.

1878 Activitate ziaristică intensă. Continuă să scrie despre teatru, despre reprezentațiile trupei Rossi, aflate în turneu în România în acest an. Reia colaborarea la *Convorbiri literare*.

1879 Crește pasiunea pentru Mite Kremnitz, căreia îi dă lecții de limba română și-i oferă în manuscris poezia „Atât de fragedă...".
Veronica Micle, rămasă văduvă, vine la București. Împreună fac planuri de căsătorie irealizabile. Gazetăria îl absoarbe din ce în ce mai mult. În redacția *Timpului* are un rol preponderent, însă obositor.

1880 Relațiile cu familia, în special cu tatăl său, sunt tot mai tensionate.

1881 Maiorescu citește într-una dintre ședințele „Junimii" ieșene „Scrisoarea III", care va fi publicată în *Convorbiri*, la 1 mai (și reprodusă, pentru caracterul ei antiliberal, în *Timpul* din 10 mai). De altfel, primele patru „Scrisori" vor fi publicate de aceeași revistă, în cursul acestui an, cea de a cincea urmând să apară integral după moartea poetului (1890). Lucrează la desăvârșirea „Luceafărului" și la diversele variante din „Mai am un singur dor". Relații epistolare încordate cu Veronica Micle.

had met during his inspections. A life-long friendship thus is born between the two. Later this year, with the change of government, Eminescu is laid off.
He takes on the job of proof-reader and editor of the local newspaper *Curierul de Iași*, while still publishing poetry in *Convorbiri literare*.
He travels to Bucharest where he meets Titu Maiorescu's sister-in-law, Mite Kremnitz.
His mother, Raluca Eminovici dies on 15 August.

1877 As a columnist for the *Curierul de Iași*, he reviews theatre performances and argues in support of Titu Maiorescu's logics textbook. Jassy eventually becomes an "unbearable" city for him, so he accepts the invitation to join the editorial board of the conservative Bucharest newspaper *Timpul*.

1878 A year of intense journalistic activity. He writes about theatre in general and about the performances of the Rossi company on tour in Romania, in particular.
He resumes contributing to *Convorbiri literare*.

1879 Ever more fond of Mite Kremnitz, whom he tutors in Romanian, he presents her with the manuscript of his poem "Atît de fragedă..." ("So Frail...").
Recently widowed Veronica Micle comes to Bucharest. The two entertain unrealistic marriage plans. Journalism takes hold of the poet more and more. He plays a prominent but exhausting part in the *Timpul* editorial board.

1880 Ever tenser relationships with his family – with his father in particular.

1881 During a "Junimea" session in Jassy, Maiorescu reads "Scrisoarea III" ("Third Epistle-Satire"); the poem will subsequently be published in *Convorbiri literare* and, due to its antiliberal tone, in *Timpul* as well (10 May). The first four "Epistles-Satires" will be published in the same magazine during this year (the fifth, however, after the poet's death, in 1890). He works on the final version of "Luceafărul" and on the several stages of "Mai am un singur dor" ("With Yearning Last I Sigh"). His correspondence with Veronica Micle reveals an uneasy relationship.

1882 Tentativă de reorganizare a redacției de la *Timpul*, menită a tempera avântul polemic al lui Eminescu. El va continua să scrie însă în stilul său propriu. Nu publică nici o poezie în acest an. În schimb, citește în mai multe rânduri „Luceafărul", în ședințele „Junimii" bucureștene, acasă la Maiorescu. În relațiile dintre poet și Veronica Micle se instalează o aparentă acalmie.

1883 „Luceafărul" este publicat în *Almanahul societății studențești „România Jună"* din Viena (cu mențiunea „aprilie"); poemul va fi reprodus și în *Convorbiri*, în luna august.
În iunie, Eminescu pleacă la Iași pentru a asista, în calitate de corespondent al *Timpului*, la dezvelirea statuii lui Ștefan cel Mare. Prilej pentru a relua legăturile cu junimiștii de aici, dar și colaborarea la *Convorbiri*.
După întoarcerea la București, Eminescu dă semne de alienație mintală, iar la 28 iunie, boala izbucnește din plin. Este internat la Sanatoriul Șuțu. În octombrie, Eminescu este trimis de prieteni la Viena și internat în sanatoriul de la Ober-Döbling.
La 21 decembrie, apare la Socec primul volum de poezii semnate de Eminescu, volum prefațat și îngrijit de Titu Maiorescu. Selecția aparține tot criticului. Pe lângă poeziile publicate anterior, volumul include și unele inedite.

1884 La 8 ianuarie, moare Gheorghe Eminovici, tatăl poetului.
În februarie, la recomandarea medicului, Eminescu întreprinde o călătorie în Italia. Revine în țară și merge la Iași, unde, în septembrie, i se oferă postul de sub-bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Iași. În noiembrie este din nou bolnav și internat la un spital din localitate.
Convorbirile încep să publice din poeziile incluse ca inedite în prima ediție Maiorescu.

1885 Apare la Socec ediția a doua a acestui volum, cu același conținut.
Eminescu își continuă modesta slujbă de la bibliotecă și predă la Școala Comercială. Merge la o cură balneară la Liman, lângă Odessa.

1882 An attempt at reorganizing the *Timpul* editorial board is meant to hush Eminescu's polemical vehemence. He will nevertheless go on writing in his already established style. No poem sees the light all during this year, although he reads "Luceafărul" several times during the "Junimea" sessions held in Maiorescu's house.
The poet's relationship with Veronica Micle is apparently calm.

1883 "Luceafărul" is published in the Vienna *Almanahul societății studențești "România Jună" (Almanack of the "România Jună" Student Society)*, dated "April": the poem is reproduced in *Convorbiri literare* from the Vienna *Almanack* in august.
In June, as a *Timpul* correspondent, Eminescu attends the ceremony of consecration of Stephen the Great's statue in Jassy. He uses this opportunity to take up again his relationships with the junimists in the Moldavian capital, as well as his contributions to *Convorbiri literare.*
Once back in Bucharest, Eminescu shows the first symptoms of mental illness; on 28 June, the disease takes hold of him, so he is admitted at Dr. Șuțu's Sanatorium. In October, the poet's friends have him sent to Vienna and admitted at the Ober-Döbling Sanatorium.
On 21 December, the Socec Publishers put forth Eminescu's first book of poems, selected and introduced by Titu Maiorescu; alongside some of the poems already published in periodicals, the volume contains a choice of other, new, pieces.

1884 The poet's father, Gheorghe Eminovici, dies on 8 January.
In February, following his doctor's recommendation, Eminescu travels to Italy. Upon his return, he goes to Jassy where, in September, he is offered a job as an assistant-librarian at the Central Library. In November, ill again, he is admitted at a local hospital.
Convorbiri literare undertakes to publish some of the poems included in the Maiorescu edition of the previous year as first published.

1885 A second edition of the same volume is issued by Socec, with the same contents.
The poet copes with his modest job in the Library; he also teaches at the School of Commerce. He goes to Liman (near Odessa, nowadays in the Ukraine) for therapy.

1886 Revenire a bolii. Eminescu e înlocuit din postul de la bibliotecă și internat în ospiciul de la Mănăstirea Neamțului.

1887 Pleacă la Botoșani, la sora sa Harieta. E internat la spitalul Sf. Spiridon.
La Iași, se lansează liste de subscripție publică pentru îngrijirea poetului. Este trimis la Viena, de unde revine în septembrie. Rămâne sub îngrijirea surorii sale Harieta și a doctorului Isac.

1888 La 15 aprilie, convins de Veronica Micle, Eminescu pleacă definitiv la București. Aici are câteva tentative de a reveni în viața literară. Junimiștii înaintează Biroului Camerei Deputaților o petiție pentru un proiect de lege prin care să se acorde poetului o pensie viageră. Camera votează un ajutor lunar de 250 de lei. Proiectul ajunge la Senat spre sfârșitul lui noiembrie, dar legea va fi votată abia în aprilie, anul următor.
Apare ediția a treia a volumului îngrijit de Maiorescu, cu un adaos de trei poezii.

1889 În noaptea de *15 iunie,* poetul moare în Sanatoriul Șuțu din București. Înmormântarea are loc, două zile mai târziu, la cimitirul Bellu.
În octombrie, pleacă la tipar ediția a patra a volumului de poezii de la Socec, cu un studiu al lui Maiorescu intitulat *Poetul Eminescu.*
Tot în acest an, alte trei persoane îndrăgite de poet se sting din viață: Veronica Micle, în august, în octombrie Harieta Eminovici, iar în decembrie Ion Creangă.

1886 The illness strikes again. Eminescu is dismissed from his job at the Library and admitted to the mental institution at the Neamț Monastery.

1887 The poet moves to Botoșani, to live with his sister Harieta. He is admitted at the St. Spiridon Hospital.
In Jassy, subscription lists are opened, to help pay his treatment. He is sent to Vienna and returns in September, in care of his sister Harieta and Dr. Isac.

1888 On 15 April, persuaded by Veronica Micle, he moves to Bucharest. He makes several attempts at returning to the literary life.
Members of the "Junimea" society file a petition with the House of Representatives so the poet be granted a life-time pension. The House votes for a 250-lei monthly aid; the project goes to Senate towards the end of November, but the law will not be passed until April the following year.
A third edition of Eminescu's book of poems is issued, including three additional titles.

1889 During the night of *15 June*, the poet passes away, at the Șuțu Sanatorium in Bucharest. He is buried two days later, in the Bellu Cemetery.
In October, a fourth edition of the Socec book of poems is published, with an introductory study by Maiorescu, entitled *Eminescu the Poet.*
During this same year, three other people dear to Eminescu pass away: Veronica Micle, in August, Harieta Eminovici, in October, and Ion Creangă, in December.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Această antologie bilingvă conține o selecție succintă din poeziile antume și postume ale lui Eminescu, plus un fragment din nuvela *Sărmanul Dionis*. Textul poeziilor în limba română a fost reprodus după ediția îngrijită de Perpessicius (M. Eminescu, *Opere alese*, vol. I-II, „Scriitori români", Editura pentru Literatură, București, 1964), iar fragmentul din *Sărmanul Dionis*, după ediția îngrijită de Aurelia Rusu (M. Eminescu, *Opere*, vol. VI, „Scriitori români", *Proză literară*, Editura Minerva, București, 1982).

ADRIAN GEORGE SAHLEAN s-a născut la București, în 1951. A absolvit Universitatea din București în 1975, cu diplomă în filologie și specializare UNESCO în traduceri (engleză și spaniolă). Munca sa de interpret cuprinde conferințe internaționale, seminarii și lucrări în științe sociale și domenii tehnice, traduceri de film și activitate de consilier lingvistic. Rezident naturalizat în Statele Unite din 1985, a obținut diploma de Master în psihanaliză (1995), terminându-și în prezent doctoratul.

Adrian George Sahlean a publicat traduceri de poezie și eseuri despre traducere în diferite reviste din SUA și România. În 1996, la Prospero Press din Newton, Ma., i-a apărut admirabila traducere a „Luceafărului" („The Legend of the Evening Star"), cu gravuri de Traian Alexandru Filip și prefață de Nina Cassian. Din 1997 Adrian George Sahlean este membru al Asociației Internaționale a Scriitorilor și Artiștilor Români „LiterArt XXI", iar din 1999, membru al Uniunii Medicilor Scriitori și Publiciști din România. Locuiește lângă Boston, Ma.

EDITOR'S NOTE

This bilingual anthology presents a concise selection from Eminescu's poems published both during his life and posthumously, and a fragment from the novella *Sărmanul Dionis (Wretched Dionis)*. The Romanian text of Eminescu's poems follows the Perpessicius edition (M. Eminescu, *Selected Works*, vols. I-II, "Romanian Writers", Editura pentru Literatură, Bucharest, 1964); the fragment from *Sărmanul Dionis* follows the edition by Aurelia Rusu (M. Eminescu, *Works*, vol. VI, "Romanian Writers", *Literary Prose*, Editura Minerva, Bucharest, 1982).

ADRIAN GEORGE SAHLEAN was born in Bucharest, in 1951. He is a graduate from the University of Bucharest (1975, Master's Degree in philology and UNESCO specialization in interpreting English and Spanish). His translating work covered top-level interpreting, seminars and papers on social sciences and technical domains, film translation and counseling. A naturalized resident of the United States since 1985, he completed a Master's degree in psychoanalysis (1995) and is currently finishing his doctoral program.

English translations by Adrian George Sahlean from Romanian poets and his essays on translation have been published in various American and Romanian magazines. Prospero Press, Newton, Ma. published his brilliant translation of Mihai Eminescu's "Luceafărul" ("The Legend of the Evening Star"), with engravings by Traian Alexandru Filip and introduced by Nina Cassian, in 1996. Adrian George Sahlean has been a member of "LiterArt XXI" (The International Association of Romanian Writers and Artists) since 1997 and a member of the Romanian Union of Physician Writers and Journalists since 1999. He lives outside Boston, Ma.

DUMITRU RADU POPA, prozator, critic literar și traducător, este membru al Facultății de Drept de la New York University și Director Asociat al Bibliotecii acesteia. S-a născut la București, în 1949 și s-a stabilit în Statele Unite din 1986.

A publicat, în decursul timpului, patru volume de proză (*Panic Syndrome!*, Editura Univers, București, 1997, a fost distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor din România), eseuri și traduceri din poezia românească. Cel mai recent roman al său, *Traversând Washington Square*, a apărut la Editura Cartea Românească, București, 1999.

MIRCIA DUMITRESCU, pictor, grafician și ilustrator de carte, este șeful Catedrei de grafică a Universității de Arte Plastice din București. S-a născut la Căscioarele, Ilfov, în 1941.

Mircia Dumitrescu a avut expoziții personale de pictură la București, Halle, Rostock, Dresda, Glaskasten etc. și a participat la multe expoziții de grup naționale și internaționale. Dintre numeroasele sale premii menționăm: Premiul Internațional pentru Ilustrație de Carte – Leipzig, 1970, 1973, Premiul Uniunii Artiștilor Plastici din România – București, 1975 și Premiul Internațional pentru Grafică – Sopot, 1999. Participă la Bienala de la Veneția din anul 1968.

DUMITRU RADU POPA, a fiction writer, literary critic and translator, is a faculty member of New York University School of Law and the Associate Director of the Law Library. He was born in Bucharest, in 1949, and has been living in New York since 1986.

D. R. Popa is the author of four fiction collections (*Panic Syndrome!*, the book published in 1997 by Editura Univers, Bucharest, won the Romanian Union of Writers Award), numerous essays and translations of Romanian poetry into English. His most recent novel, *Crossing Washington Square*, has been published in 1999 by Editura Cartea Românească, Bucharest.

MIRCIA DUMITRESCU, a painter, graphic artist and book illustrator is the Head of the Graphic Arts Chair at the Bucharest University of Fine Arts. He was born in Căscioarele, Ilfov, în 1941.

As a painter, Mircia Dumitrescu held one-man shows in Bucharest, Halle, Rostock, Dresden, Glaskasten, etc., and took part in many national and international group exhibitions. Of his numerous awards, we mention: the International Award for Book Illustration – Leipzig, 1970, and 1973, the Romanian Union of Fine Arts Award – Bucharest, 1975 and the International Award for Graphic Art – Sopot, 1999. Since 1968, he has been present in the Venice Biennial.

SCRISOAREA I

Când cu gene ostenite sara suflu-n lumânare,
Doar ceasornicul urmează lung-a timpului cărare,
Căci perdelele-ntr-o parte când le dai, și în odaie
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpaie,
Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simțim ca-n vis pe toate.

Lună tu, stăpân-a mării, pe a lumii boltă luneci
Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!
Câte țărmuri înflorite, ce palate și cetăți,
Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești,
Câte frunți pline de gânduri, gânditoare le privești!
Vezi pe-un rege ce-mpânzește globu-n planuri pe un veac,
Când la ziua cea de mâne abia cuget-un sărac...
Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții,
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții;
La același șir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori nghiobi!
Unul caută-n oglindă de-și buclează al său păr,

FIRST EPISTLE-SATIRE

When I blow the evening candle and lids drop with slumber sands
Only time measures its passage by the clock's uneven hands.
The moon's gliding past the curtains in a white voluptuous light
Flooding all the room with feelings, tearing mem'ries from the night
And eternities of suff'ring linger then beneath her beam
Yet the pain that grips the bosom we believe is but a dream.

Moon, you mistress of the ocean, gliding on the heaven's dome
You give life to thoughts uncommon and bedim the painful moan,
Thousand desserts turn a-glitter in your gentle virgin glow,
Thousand forests hide in shadow the spring's bright and quiet flow,
Thousand faring sea waves rustle, bowing heads in quietude
As you reign over the ocean's vast, slow moving solitude!
Many a flowered shore and garden, castle old, city unknown
Turns enchanted to your passage and unfold to you alone:
Oh, how many shaded windows you trespass with stealthy grace
To look thoughtfully at foreheads who look thoughtful at your face.
A king ponders the world's future for a century ahead
While the poor man cannot figure where to find tomorrow's read:
Fate has dealt them ranks uneven, plights sprung from a diff'rent
breath,
Yet they serve two equal masters: the moon's light, the ghost of death.
By an equal flight of passions they're enthralled with equal guile
Be they powerful or weakling, genius or imbecile.

Altul caută în lume și în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;
Iară altu-mparte lumea de pe scândura tărăbii,
Socotind cât aur marea poartă-n negrele-i corăbii.
Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n coate,
Într-un calcul fără capăt tot socoate și socoate
Și de frig la piept și-ncheie tremurând halatul vechi,
Își înfundă gâtu-n guler și bumbacul în urechi;
Uscătiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
Universul fără margini e în degetul lui mic,
Căci sub frunte-i viitorul și trecutul se încheagă,
Noaptea-adânc-a veciniciei el în șiruri o dezleagă;
Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr.
Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr.

Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare fără rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază.
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...
Dar deodat-un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl...
Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în fășii,

One lives life before the mirror, curling hair around his face
While another spends a lifetime seeking truth in time and space
And from pages turning yellow he hopes wisdom crumbs to gain
Filling books in lengthy order with some ephemeral name:
Yet another, from his counter, plans the world how to divide
As his dark seafaring vessels carry gold on oceans wide.
There, alone, an aged teacher chases his unending quest:
Mindless of his coat's thin elbows never gives his mind a rest,
With hands shivering he buttons close his tunic torn and old,
Presses in his ears the cotton, turns the collar up with cold...
He looks hollow, bent and crooked, man of little consequence,
Yet the universe unbound is 'round the fingers of his hands
For behind this dreaming forehead, past and future he can bring
And eternity's deep darkness will unravel string by string;
Just as Atlas who could shoulder heaven's arc in days of old
Both the world and time eternal in one number he can hold.

As the moon is glimm'ring over books in wisdom-laden stack
His thoughts race now through the ages and the vision takes him back
To the time of all beginning, to the time when all was still,
With no being or non-being, when there was no life or will,
To the time when naught was hidden, although all was hidden yet,
And the mystery, unbroken, in itself was calmly set.
Was there an abyss? a chasm? Only water's vast expanse?
There was world yet without meaning, no mind turning it to sense.
Nothing but a sea of darkness and no ray of light to glow
Nothing that appears to vision, nor an eye to see and know
For the shadow of things future had not started to unfold,
And content with merely being, peace eternal held firm hold.
But, behold, a point starts moving, the primeval only one,
And a mother makes from chaos while it Father has become;
This primeval point in motion, weak as foam on oceans hurled,
Is the lord of boundless bound'ries o'er the bound'ries of the world.
Since that moment, dark eternal shred by shred became undone,

De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii...
De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
Și în roiuri luminoase izvorând din infinit,
Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici:
Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați
Ne succedem generații și ne credem minunați;
Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,
În acea nemărginire ne-nvârtim uitând cu totul
Cum că lumea asta-ntreagă e o clipă suspendată,
Că-ndărătu-i și-nainte-i întuneric se arată.
Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează,
Astfel, într-a veciniciei noapte pururea adâncă,
Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă...
Cum s-o stinge, totul piere, ca o umbră-n întuneric,
Căci e vis al neființii universul cel himeric...

În prezent cugetătorul nu-și oprește a`sa minte,
Ci-ntr-o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte;
Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist și roș
Cum se-nchide ca o rană printre nori întunecoși,
Cum planeții toți înghează și s-azvârl rebeli în spat
Ei, din frânele luminii și ai soarelui scăpați;
Iar catapeteasma lumii în adânc s-au înnegrit,
Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
Timpul mort și-ntinde trupul și devine vecinicie,
Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,
Și în noaptea neființii totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace...

.....

The entire world has risen, elements, the moon, the sun,
Colonies of worlds forsaken have been born and have been thrown
From the valleys of dark chaos toward light on paths unknown,
Bright swarms, springing and unfolding from the infinite, have drowned
All attracted into being by some yearning without bound.
And we, on a tiny planet, in a universe so vast
Build, like children, little anthills and expect all that to last!
Microscopic peoples, soldiers, scholars, emperor or fool
We succeed in generation and believe it wonderful.
One-day flies on little mudballs that are measured by the foot,
We revolve within that vastness, all content in vain pursuit
And forget our world entire is but one suspended wink,
That ahead of us, behind us, darkness still looms at the brink;
Just as dust in playful dancing to a beam of light will rise
And the specs of purple powder disappear with its demise,
It is just the bounds of seconds that reign night's eternal hold,
For it is the light, the instant, that lets all the world unfold
If it perishes, like shadows in the dark will go its breath
For this universe chimeric is naught but a dream of death.

But the thinker in the present cannot put his mind to rest
His thoughts in a moment travel thousand centuries abreast
When the sun, today so mighty, has turned red and sad with rust
Like a bleeding wound that closes among darkened clouds of dust.
When the planets are all frozen and, rebellious, drift through space
Freed from light's restraining bound'ries and the reigning sun's
embrace.
In the depth of its foundation the world's roof is warped and dun
And like withered leaves of autumn, all the stars are dead and gone.
Time, extinct, stretching its body, ever-lasting has become,
Nothing happens in this dessert vast and desolate and numb,
'Tis a calm night of non-being, all has fallen, sounds all cease,
For with its own self-contented, again reigns eternal peace.

.....

Începând la talpa însăși a mulțimii omenești
Și suind în susul scării pân' la frunțile crăiești,
De a vieții *lor* enigmă îi vedem pe toți munciți,
Făr-a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
Unul e în toți, tot astfel precum *una* e în toate,
De asupra tuturora se ridică cine poate,
Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită –
Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor *ei* sau ce gândesc?...
Ca și vântu-n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
Ce-o să aibă din acestea pentru el bătrânul dascăl?
Nemurire, se va zice. Este drept că viața-ntreagă,
Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
„De-oi muri – își zice-n sine – al meu nume o să-l poarte
Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe,
De a pururi, pretutindeni, în ungherul unor crieri
Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!"
O, sărmane! ții tu minte câte-n lume-ai auzit,
Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fășie,
Vre o umbră de gândire, ori un petec de hârtie;
Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost,
O să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost?
Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,
Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari
Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă,
În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.

On the varied human ladder, starting on the lowest rung
All the way up to its summit where the royal crowns are hung
Each is saddled with one riddle: what his own life has in store,
Who can tell who is more wretched, who's more blessed or suffers more,
In all living one thing only is the same in every man:
All alike strive to rise higher above others, if they can –
For those keeping in the shadow lose themselves for humble heart,
Just as ocean's foam, in secret, lies unseen and breaks apart,
To blind fate it matters little how they think or will or strive,
Like wind blowing over sea waves, fate cares not for human lives.

Let the writers sing him praises, let the world bow to his fame!
It won't matter to the teacher, from all this what will he gain?
Some will say he'll be... immortal. After all, can we not see
That he clings to one idea like the ivy to a tree.
"When I die, he could be saying, and my name in writ be penned,
Word of mouth its worth will heighten to last centuries on end;
And then, everywhere, forever, in the corner of some brain
When my writings find a shelter, they'll perpetuate my name."
Oh, poor man, can you remember all that to your eyes have shown,
All to which you ever listened, all the words you spoke alone?
Only little! Here, an image, there, a figment you once had
Or the shadow of a concept written on some paper pad...
And when you yourself don't master all your life's detail by rote
You expect others will bother to discover what you wrote?
Well, perhaps a pedant scholar in a century or two
Sifting through decaying volumes, he himself a relic, too,
The correctness of your language he may measure on his scale,
He will wipe what dust your volumes raised to turn his glasses pale
And will set you in a sentence, two rows from another age
As you'll end a meager footnote on a useless foolish page.

Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfarămi... orice-ai spune,
Peste toate o lopată de țărână se depune.
Mâna care-au dorit sceptrul universului și gânduri
Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru scânduri...
Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,
Splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare...
Iar deasupra tuturora va vorbi vrun mititel,
Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el
Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă.
Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.
Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire?
Ei vor aplauda desigur biografia subțire
Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru mare,
C-ai fost om cum sunt și dânșii... Măgulit e fiecare
Că n-ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări
Și le umflă orișicine în savante adunări
Când de tine se vorbește. S-a-nțeles de mai nainte
C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte.
Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...
Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale –
Astea toate te apropie de dânșii... Nu lumina
Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;
Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.....

Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!

You can build a world entire, you can shatter all its worth.
In the end, it is all covered with a shovel full of earth.
Arms that reached for crowns of kingdoms, thoughts that for an
instant lit
All the universe's boundaries, four planks equally will fit.
They will follow close your casket with a sad and solemn pace
Like an irony, exquisite, on a long indifferent face.
In the end, with pomp, a midget will speak to the circumstance
Not the least to give you credit, but his luster to advance
In the wings of your name's shadow. This is all you can expect.
For succeeding generations will do more to twist the fact.
You think if they failed your wisdom, they'd admire you instead?
They'll applaud, of course, full hearted, some biographer who said
You were not quite that important. A mere mortal, he would say
So that everyone be flattered you were not much more than they.
Each could flare his stupid nostrils with importance and false mirth
When in academic meetings he debates upon the worth
Of your life's work. He'll sing praises, elevate your rightful place.
For it was agreed among them with ironic smile on face
To laud you with words. Some other will then speak to serve his end
Saying it is "ill" or "evil" what he cannot comprehend
Above all, they will endeavor to find fault within your life
Some mischief, a tiny blemish, how for quarrels you were rife.
For this draws you so much closer to their lot. Not that you built
Universes overflowing with pure light, but sin and guilt!
All that is in man inherent to the flesh, weakness that may
Fatally be common evil to the mortal mold of clay.
Little miseries that visit a tormented soul, they'll find
Infinitely more appealing than the thoughts born of your mind.

.....

Full moon wanders over tree boughs and the blossom gently falls
As her light is shedding splendor, overflowing solemn walls.

Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate;
Amorțită li-i durerea, le simțim ca-n vis pe toate,
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta-ntrării
Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării...
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate,
Și pe toți ce-n astă lume sunt supuși puterii sorții
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

1881

From the deepest night of mem'ry thousands yearnings she will gain
While we feel it's only dreaming and the dreaming numbs their pain.
For an inner gate she opens and a secret world will rise
With its thousand wand'ring shadows when the evening candle dies...
Thousand desserts turn a-glitter in your gentle virgin glow,
Thousand forests hide in shadow the spring's bright and quiet flow!
Thousand faring sea waves rustle, bowing heads in quietude
As you reign over the ocean's vast, slow moving solitude,
And the living is all subject to fate's unrelenting breath
And obeys two equal masters: the moon's light, the ghost of death.

1881

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca-n poveşti,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărăteşti,
O prea frumoasă fată.

Şi era una la părinţi
Şi mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinţi
Şi luna între stele.

Din umbra falnicelor bolţi
Ea pasul şi-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde-n colţ
Luceafărul aşteaptă:

Privea în zare cum pe mări
Răsare şi străluce,
Pe mişcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorinţa-i gata;

THE LEGEND OF THE EVENING STAR

...Now, once upon enchanted time,
As time has never been,
There lived a princess most divine
Of royal blood and kin.

Such beauty only heaven paints!
She walked in maiden bloom
As Virgin Mary 'mong the saints,
Among the stars, the moon.

The solemn columns guide her gait
Through vaulted chambers, far
Where at the window will await
The lonely Evening Star.

She watched him rise to his fixed mark
And beams of light set free
To lead the ever-erring bark
Upon dark, moving seas.

Each night she watched, with growing love
That kindled sweet desire;

El iar, privind de săptămâni,
Îi cade dragă fata.

Cum ea pe coate-şi răzima
Visând ale ei tâmple,
De dorul lui şi inima
Şi sufletu-i se împle.

Şi cât de viu s-aprinde el
În orişicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.

*

Şi pas cu pas pe urma ei
Alunecă-n odaie,
Ţesând cu recile-i scântei
O mreajă de văpaie.

Şi când în pat se-ntinde drept
Copila să se culce,
I-atinge mânile pe piept,
I-nchide geana dulce;

Şi din oglindă luminiş
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închişi
Pe faţa ei întoarsă.

He, long adoring from above,
Glowed with a hidden fire.

Her daydreams now all to him dart,
Head in her hands she rests
As yearning fills her soul and heart
And pains her maiden breast.

And he, oh, how he waits, aglow,
When dusk long shadows casts
Above the castle where, below,
She will appear, at last.

*

And step by step, along the trail
He follows to her room,
Weaving a scintillating veil
With his cold sparks bestrewn.

And touches her with light of gold
When she lies to repose
Where hands at her white bosom fold,
Where tender eyelids close;

And from the mirror, bright embrace
Like snow falls to her feet,
On her closed eyes, in tilted face,
That pulse with secret beat.

Ea îl privea cu un surâs,
El tremura-n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.

Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
– O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!

Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s-arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;

Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestei
Și ține-n mână un toiag
Încununat cu trestii.

She looked at him and smiled, asleep,
He quivered in the glass
For in her dream he followed deep
To reach her soul, alas!

And in her sleep, sweet pain she sighs
Wishing upon the star:
"Climb down to me from lonely skies
My night prince from afar!

Oh, gentle star, glide on a beam
To be with me tonight,
Come to my room, make true my dream,
My life fill with your light!"

He quivers at her whisper, still,
And flares a blazing red
That all the sky with lightning fills,
Dives to the ocean bed,

And where he falls the waters flow
In circles large and free,
And a proud youth begins to grow
From unknown depth of sea.

Now at her window sill he stands
And gently steps aground;
A staff he carries in his hands
With stems of reed becrowned;

Părea un tânăr voievod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se-ncheie nod
Pe umerele goale.

Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară –
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie-n afară.

– Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mumă-mea e marea.

Ca în cămara ta să vin,
Să te privesc de-aproape,
Am coborât cu-al meu senin
Și m-am născut din ape.

O, vin'! odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

Colo-n palate de mărgean
Te-oi duce veacuri multe,
Și toată lumea-n ocean
De tine o s-asculte.

And he looks princely, finely wrought
With soft and golden hair;
A purple shroud ties in a knot
Across his shoulders bare.

Yet his face of translucent dyes
Is mere shade, waxing pale:
Handsome and dead, with lively eyes
That spark with outward wail:

"I leave my high sphere not with ease
To listen to your plea,
The sky above my father is,
My mother is the sea.

To see you close and to be seen
From heavens I was torn
And came on earth with my serene
From waters to be born.

Oh, come along, my priceless gem,
And leave your world with me,
The Evening Star above I am
And you my bride shall be.

In coral castles we'll roam free
For centuries on end,
And all that moves under the sea
Will to your word attend."

– O, ești frumos, cum numa-n vis
Un înger se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată;

Străin la vorbă și la port,
Lucești fără de viață,
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochiul tău mă-ngheață.

*

Trecu o zi, trecură trei
Și iarăși, noaptea, vine
Luceafărul deasupra ei
Cu razele-i senine.

Ea trebui de el în somn
Aminte să-și aducă
Și dor de-al valurilor domn
De inim-o apucă:

– Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,

"So handsome angel as you are
Only in dreams I know,
But to the world that lies afar
I cannot ever go;

For you speak words of lifeless breeze
And you are strangely clad,
Under your gaze my eyes would freeze,
For I'm alive, you're dead."

*

A day goes by, and one more still...
As night will follow day
The Evening Star, at window sill,
Serenely bears his ray,

For in her dream he still abides
To fill her mind again,
And yearning for the lord of tides
Her bosom grips with pain:

"Oh, gentle star, glide on a beam
To be with me tonight,
Come to my room, make true my dream,
My life fill with your light!"

He hears her voice in woeful wait
And dims with heavy heart;

Iar ceru-ncepe a roti
În locul unde piere;

În aer rumene văpăi
Se-ntind pe lumea-ntreagă,
Și din a chaosului văi
Un mândru chip se-ncheagă;

Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfășor
Marmoreele brațe,
El vine trist și gânditor
Și palid e la față;

Dar ochii mari și minunați
Lucesc adânc himeric,
Ca două patimi fără saț
Și pline de-ntuneric.

– Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult ș-acuma,
Și soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;

The skies in circles wide rotate
    From where he rends apart,

The air alights with crimson gold
    That sets the world ablaze,
And a proud youth begins to mould
    From chaos of deep haze;

A glowing nimbus crowns the youth
    Whose vines of hair are dun;
And he comes riding on his truth,
    Steeped in the fire of sun,

His arms are covered in black shroud
    And carved in marble stone;
Deep thoughts his pallid face becloud
    And he looks woe-begone,

Yet, his chimeric eyes hold in
    The depth of darkest seas,
Wondrous and large, two passions twin
    Consumed without surcease.

"I come from high sphere not with ease
    With faith anew to plight,
The sun above my father is,
    My mother is the night;

O, vin', odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

O, vin', în părul tău bălai
S-anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să răsai
Mai mândră decât ele.

– O, ești frumos cum numa-n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată!

Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,
Și ochii mari și grei mă dor,
Privirea ta mă arde.

– Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu-nțelegi tu oare
Cum că eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?

– Nu caut vorbe pe ales,
Nici știu cum aș începe –
Deși vorbești pe înțeles,
Eu nu te pot pricepe;

Oh, come along, my priceless gem
And leave your world with me,
The Evening Star above I am
And you my bride shall be!

Let shiny stars as diadem
Adorn your flaxen hair,
Come to my skies and rise with them
And be the star most fair."

"So handsome daemon as you are
Only in dreams I know
But to the world that lies afar
I cannot ever go!

For with your cruel love you make
Strings in my bosom hurt...
My eyes are heavy and they ache
Under your gaze are burnt."

"But how else to appear at all?
Can you not comprehend,
You are a dying living soul
While I live with no end?"

"I know not artful words to set,
Nor how to start or end –
And all you say is clear and yet
I cannot understand;

Dar dacă vrei cu crezământ
Să te-ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.

– Tu-mi cei chiar nemurirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să știi asemenea
Cât te iubesc de tare;

Da, mă voi naște din păcat,
Primind o altă lege;
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă dezlege.

Și se tot duce... S-a tot dus.
De dragu-unei copile,
S-a rupt din locul lui de sus,
Pierind mai multe zile.

*

În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce împle cupele cu vin
Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
A-mpărătesii rochii,

But if you want me to be yours
    And for your love to die,
Come, follow me and live on earth
    And dying be as I."

"You want the short day of a kiss
    For my eternity,
And, yet, your love I would not miss,
    So true it is to me;

Yes, out of sin I will be born
    To follow other creed;
If to eternity I'm sworn
    Let from my oath be freed!"

And he was gone... His sphere he left
    In love with a mere child;
For days, the sky of light bereft
    His call to follow, wild.

*

And all this while, young Cătălin,
    A cunning palace page
Who into goblets wine pours in
    At dinner for his wage,

And follows close the queen at hand
    The trail of gown to hold,

Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăzneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furișează pânditor
Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcu
Și mândră, arz-o focul:
Ei Cătălin, acu-i acu
Ca să-ți încerci norocul.

Și-n treacăt o cuprinse lin
Într-un ungher degrabă.
– Da' ce vrei, măi Cătălin?
Ia du-t' de-ți vezi de treabă.

– Ce voi? Aș vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeuna,
Să râzi mai bine și să-mi dai
O gură, numai una.

– Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe –
O, de luceafărul din cer
M-a prins un dor de moarte.

A stray love child from unknown land
But quick of eyes and bold,

With youthful cheeks like peonies
And ruddy as ripe fruit,
Steals close where Cătălina is
And lingers in pursuit.

Oh, look how beautiful she's grown,
Good Lord, so proud and fair;
Well, Cătălin, now hold your own
And your good fortune dare.

And casual, in corner lone,
He takes her by the waist.
"What's it you want? Leave me alone,
Go 'way, your time you waste."

"What's it I want? That you won't live
With thoughts that laughter shun
And that you smile, or better, give
A tender kiss, just one."

"I know not what you mean! For love,
Go 'way and stay apart –
Oh, with the Evening Star above
Again I'm sick at heart."

– Dacă nu știi, ți-aș arăta.
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binișorul.

Cum vânătoru-ntinde-n crâng
La păsărele lațul,
Când ți-oi întinde brațul stâng
Să mă cuprinzi cu brațul;

Și ochii tăi nemișcători
Sub ochii mei rămâie...
De te înalț de subsuori
Te-nalță din călcâie;

Când fața mea se pleacă-n jos,
În sus rămâi cu fața,
Să ne privim nesățios
Și dulce toată viața;

Și ca să-ți fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Când sărutându-te mă-nclin,
Tu iarăși mă sărută.

Ea-l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș,
Mai nu vrea, mai se lasă.

"If you know not, I'd gladly teach
The lovers' secret kiss,
But hold your ire, I beseech,
And listen kind to this:

Gently, as hunters lay their springe
To keep a bird in hold,
Your arms let on my shoulders hinge,
My hands your waist enfold;

And let my eyes drink full your charm,
Linger into their gaze ...
When I lift from beneath your arm,
Your heels on tiptoe raise;

And lean your face onto my breast
When I turn down my brow,
With lust unquenched let our eyes rest
Sweet all our life, as now;

And so that you know love complete
And nothing be amiss,
When I reach for your lips to meet
My lips seal with a kiss."

She lists in wonder to the boy,
All rapt in tender thought;
And shy and blushing, lovely coy,
She'd run... yet she would not.

Și-i zise-ncet: – Încă de mic
Te cunoșteam pe tine,
Și guraliv și de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...

Dar un luceafăr, răsărit
Din liniștea uitării,
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării;

Și tainic genele le plec,
Căci mi le împle plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;

Lucește c-un amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înalță tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.

Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi și-n veci
Va rămânea departe...

De-aceea zilele îmi sunt
Pustii ca niște stepe,
Dar nopțile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe.

And, soft: "How could one ever tell,
    You, rascal swift of tongue,
I knew together we'd match well
    Ever since we were young;

But of forgotten quietude
    A lonely star was crowned
That brings to seas of solitude
    Horizons without bound;

And secret tears my eyes prevail,
    With eyelids closed I weep
When to the star the waves set sail
    In slow, wayfaring sweep;

He glows above with love untold
    To ease my bosom pain
But soars yet higher to behold
    So I could never gain;

With rays of cold, from worlds apart,
    The distance he would breach...
Forever he'll be in my heart,
    Forever out of reach ...

And so at day in thought I dwell
    Lonely as waste of land
While nights fill with a sacred spell
    I cannot understand."

– Tu eşti copilă, asta e...
Hai ş-om fugi în lume,
Doar ni s-or pierde urmele
Şi nu ne-or şti de nume,

Căci amândoi vom fi cuminţi,
Vom fi voioşi şi teferi,
Vei pierde dorul de părinţi
Şi visul de luceferi.

*

Porni luceafărul. Creşteau
În cer a lui aripe,
Şi căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele.

Şi din a chaosului văi,
Jur-împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea dentâi,
Cum izvorau lumine;

Cum izvorând îl înconjor
Ca nişte mări, de-a-notul...

"You're such a child, a dearest child...
Let's leave the world behind
And lose our traces in the wild,
No one our name will find!

How well and merry we will be
And safe, from all so far,
Parents will wane from memory
And night dreams of a star."

*

So left the Evening Star. His wings
Grew large across the sky
As thousand years of reach would spring
And at a wink go by;

A canopy of stars, below;
Above, a starry dome:
An endless lightning seemed to flow
And through the heavens roam

And in the dark that streamed around,
As on the first day's morn,
He glimpsed the chaos vales unbound
From where the light is born.

He flies aswim through seas of light
With love on wings of thought ...

El zboară, gând purtat de dor,
Pân' piere totul, totul;

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.

Nu e nimic, și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemene
Uitării celei oarbe.

– De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă dezleagă
Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă;

O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu izvor ești de-vieți
Și dătător de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

Until all perishes from sight,
    Until all turns to naught;

He goes where there's no bound or bourn,
    Nor is there eye to know,
And time itself from voids uptorn
    Struggles in vain to grow;

For there is naught, yet it is there
    A thirst that draws him on,
A depth that lingers, like the snare
    Of blind oblivion...

"Father, from dark eternity
    My burden now reverse
And your name ever hallowed be
    In all the universe!

Ask me, Lord, anything, but give
    Me fate of different breath,
For you're the spring of lives to live
    And giver are of death;

Immortal nimbus overturn,
    From eyes remove the fire
And, for all, give me in return
    One hour of desire ...

Din chaos, Doamne,-am apărut
Și m-aș întoarce-n chaos...
Și din repaos m-am născut,
Mi-e sete de repaos.

– Hyperion, ce din genuni
Răsai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume;

Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S-ar naște iarăși oameni.

Ei numai doar durează-n vânt
Deșerte idealuri –
Când valuri află un mormânt,
Răsar în urmă valuri;

Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc,
Și nu cunoaștem moarte.

Din sânul vecinicului ieri
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
S-aprinde iarăși soare;

From chaos, Lord, I came alive,
    My thirst to chaos goes
And, of repose once born, I strive
    To go back to repose!"

"Hyperion, you out of chasm
    Arise with worlds of grace,
Ask not for wonder or phantasm
    That has no name or face;

To be a human, is your call?
    A man, is that your mind?
Oh, let the humans perish all,
    Others would breed in kind.

Men only build to nothingness
    Vain dreams in noble guise:
When waves to silent tomb quiesce
    New waves again will rise;

Men merely live by stars of luck
    And star-crossed fatefulness;
We have no death to prove our pluck
    Nor place or time possess.

From the eternal yesterday
    Today lives what will die,
Should sun from heavens once decay
    New suns would light the sky

Părând pe veci a răsări,
Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.

Iar tu, Hyperion, rămâi
Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu dentâi –
Să-ți dau înțelepciune?

Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup-a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele-n mare?

Vrei poate-n faptă să arăți
Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
Să-l faci împărăție.

Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a strabate
Pământu-n lung și marea-n larg,
Dar moartea nu se poate...

Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te-ndreaptă

And seem to rise to endless morn
    While death in wait would lie:
For all die only to be born
    And all are born to die.

But you, Hyperion, shall live
    Wherever you may set ...
So ask me now the Word to give:
    That wisdom you can get?

Or, maybe, give you voice and bring
    Sweet music to your song
So forests in the mountain sing
    And oceans go along?

Justice, perhaps, you wish to make?
    Your strength with deeds to prove?
The earth in pieces I could break
    So you can kingdoms move!

I'll give you armies march their stride
    To steal the world its breath,
Long ships upon seas far and wide,
    But I won't give you death!

And who to die for, now behold,
    Of what awaits, beware!

Spre-acel pământ rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.

*

În locul lui menit din cer
Hyperion se-ntoarse
Și, ca și-n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.

Căci este sara-n asfințit
Și noaptea o să-nceapă;
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă

Și împle cu-ale ei scântei
Cărările din crânguri.
Sub șirul lung de mândri tei
Ședeau doi tineri singuri:

– O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce.
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;

Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patimi.

Go back and watch that wand'ring mould
And heed to what lies there."

*

So to his place of yesteryear
Hyperion arose,
And, as before, from destined sphere
His beam now overflows;

For it is dusk, the evening light
Has come the day to slake;
The moon appears in gentle white
And quivers in the lake

And sparkles fall, a shimmer bright
On groves of wood unknown;
Under the linden trees, at night,
Two young ones sit alone:

"Dear love, oh, let me gently lean
My brow onto your breast,
Under your rays of eyes serene
All my deep yearning rest;

Bring to my thoughts the cold surcease
And charm of starlight dust
And softly pour eternal peace
Into my night of lust.

Și de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci ești iubirea mea dentâi
Și visul meu din urmă.

Hyperion vedea de sus
Uimirea-n a lor față;
Abia un braț pe gât i-a pus
Și ea l-a prins în brațe...

Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploaie,
Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie.

Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Și-ncetișor
Dorințele-i încrede:

– Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n codru și în gând,
Norocu-mi luminează!

El tremură ca alte dăți
În codri și pe dealuri,
Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri;

Forever stay close and above,
    My heart from pain redeem,
For you're my first and only love,
    My last and only dream!"

Hyperion watched from on high
    The wonder in their face;
His eye had barely caught her eye,
    She caught him in embrace...

Sweet scented blossom fills the air
    And falls in silver rain
On lovers young, with golden hair,
    Lost in forsaken lane.

She, rapt in tender dreams of love,
    Her eyes lift to the sky;
She sees the Evening Star above
    And with new yearning sighs:

"Oh, gentle star, glide on a beam
    To be with me tonight,
Come to my room, make true my dream,
    My luck lead with your light!"

As time before, on dales and woods,
    He quivers 'mong the trees
His light still guiding solitudes
    Of ever-moving seas;

Dar nu mai cade ca-n trecut
În mări din tot înaltul:
– Ce-ți pasă ție, chip de lut,
Dac-oi fi eu sau altul?

Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.

1883

But would not fall again from sky
To sea, as yester day:
"What do you care whether 'tis I
Or other, face of clay?

In human sphere of narrow lore
May that your luck will hold,
As I remain for ever more
In my eternal cold."

1883

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ...

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți –
Tu nu m-ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea
Privii atât de des;
O lume toată-nțelegea –
Tu nu m-ai înțeles.

De câte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns!
O zi din viață să-mi fi dat,
O zi mi-era de-ajuns;

O oră să fi fost amici,
Să ne iubim cu dor,
S-ascult de glasul gurii mici
O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,

THE PAIRLESS POPLARS...

The pairless poplars swayed alone
As oft I passed them slow
With eyes of love, to neighbors known:
You only wouldn't know.

By your lit window, many days
For just one glance I'd stand...
Neighbors could see it my gaze,
You wouldn't understand.

How oft I'd wait your voice to hear,
One word that you would say,
If I could only hold you near
A day, a single day...

One hour's while, I prayed above,
To love with lust and sigh,
Upon your lips to hang my love
One hour and then die.

And from your spell of serene eyes
Gather a lonely ray:

În calea timpilor ce vin
O stea s-ar fi aprins;

Ai fi trăit în veci de veci
Și rânduri de vieți,
Cu ale tale brațe reci
Înmărmureai măreț,

Un chip de-a pururi adorat
Cum nu mai au perechi
Acele zâne ce străbat
Din timpurile vechi.

Căci te iubeam cu ochi păgâni
Și plini de suferinți,
Ce mi-i lăsară din bătrâni
Părinții din părinți.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristețe capul tău
Se-ntoarce în zadar.

Căci azi le semeni tuturor
La umblet și la port,
Și te privesc nepăsător
C-un rece ochi de mort.

A star you would have been, to rise,
For coming time to stay

Living for all eternity
Glowing apart, alone,
With your cold arms that seemed to me
All carved in marble stone.

A cherished idol, face divine,
And beauty without pair
As from the tales of olden time
The maiden princess fair.

For that was love of heathen eyes
And heart humbled and pained
That parents through the ages wise
To parents had ordained.

Today, with mind aloof, I tread
Seldom on poplars' lane
As now you sadly turn your head
Behind my steps, in vain

And you no longer glow apart
In smile or dress or guise;
For now I look with careless heart
And cold and lifeless eyes.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt,
Și noaptea candelă s-aprinzi
Iubirii pe pământ.

1883

Oh, sacred charm, from it one spark
Had only touched your name!
You'd have been candle in the dark
For love's eternal flame.

1883

ȘI DACĂ...

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur plopii
E ca în minte să te am
Și-ncet să te apropii.

Și dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându-l
E ca durerea mea s-o-mpac
Înseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
De iese-n luciu luna
E ca aminte să-mi aduc
De tine-ntotdeauna.

1883

AND IF...

If at the window tap the boughs
And poplars gently swing,
It is your image to arouse
And closer to me bring.

And if the stars tap in the lake
To light its depth with beam,
It is my bosom pain to slake
And make my thoughts serene.

And if thick clouds will go away
The moon to rise so clear,
It is your memory to stay
With me forever near.

1883

Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Tu te-ntreabă și socoate;
Nu spera și nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe,
Cine ține toate minte
Și ar sta să le asculte?...
Tu așează-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu zgomote deșarte
Vreme trece, vreme vine.

Nici încline a ei limbă
Recea cumpăn-a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Pentru masca fericirii,
Ce din moartea ei se naște
Și o clipă ține poate;
Pentru cine o cunoaște
Toate-s vechi și nouă toate.

GLOSSA

Time goes by, time comes along,
All is old and all is new;
What is right and what is wrong,
You must think and ask of you;
Have no hope and have no fear,
Waves that rise can never hold;
If they urge or if they cheer,
You remain aloof and cold.

To our sight so much will glisten,
Many sounds will reach our ear...
Can we take the time to listen
And remember all we hear?
Keep aside from all that patter,
Seek yourself, far from the throng,
When with loud and idle clatter
Time goes by, time comes along.

Nor forget the tongue of reason
Or its even scales depress
When the moment, changing season,
Wears the mask of happiness –
It is born of reason's slumber
And may last a wink as true:
For the one who knows its number
All is old and all is new.

Privitor ca la teatru
Tu în lume să te-nchipui:
Joace unul și pe patru,
Totuși tu ghici-vei chipu-i,
Și de plânge, de se ceartă,
Tu în colț petreci în tine
Și-nțelegi din a lor artă
Ce e rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe,
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le-nvețe;
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnicie
Te întreabă și socoate.

Căci acelorași mijloace
Se supun câte există,
Și de mii de ani încoace
Lumea-i veselă și tristă;
Alte măști, aceeași piesă,
Alte guri, aceeași gamă,
Amăgit atât de-adese,
Nu spera și nu ai teamă.

Nu spera când vezi mișeii
La izbândă făcând punte,
Te-or întrece nătărăii,
De ai fi cu stea în frunte;
Teamă n-ai, căta-vor iarăși

Be as to a play, spectator,
As the world unfolds before:
You will know the heart of matter
Should they act two parts or four;
When they cry or tear asunder
From your seat enjoy along
And you'll learn from art to wonder
What is right and what is wrong.

Past and future, ever blending,
Are the twin sides of same page:
New start will begin with ending
When you know to learn from age;
All that was or be tomorrow
We have in the present, too,
But what's vain and futile sorrow
You must think and ask of you.

For the living cannot sever
From the means we've always had:
Now, as years ago, and ever,
Men are happy or are sad:
Other masks, same play repeated;
Diff'rent tongues, same words to hear;
Of your dreams so often cheated,
Have no hope and have no fear.

Hope not when the villains cluster
By success and glory drawn:
Fools with perfect lack of luster
Will outshine Hyperion!
Fear it not, they'll push each other

Între dânşii să se plece,
Nu te prinde lor tovarăş:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă,
Lumea-ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actorii-n scenă,
Te momeşte în vârteje;
Tu pe-alături te strecoară,
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te-ndeamnă, de te cheamă.

De te-ating, să feri în laturi,
De hulesc, să taci din gură;
Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
Dacă ştii a lor măsură;
Zică toţi ce vor să zică,
Treacă-n lume cine-o trece;
Ca să nu-ndrăgeşti nimică,
Tu rămâi la toate rece.

Tu rămâi la toate rece
De te-ndeamnă, de te cheamă:
Ce e val, ca valul trece,
Nu spera şi nu ai teamă;
Te întreabă şi socoate
Ce e rău şi ce e bine;
Toate-s vechi şi nouă toate:
Vreme trece, vreme vine.

1883

To reach higher in the fold,
Do not side with them as brother,
Waves that rise can never hold.

Sounds of siren songs call steady
Toward golden nets, astray;
Life attracts you into eddies
To change actors in the play;
Steal aside from crowd and bustle,
Do not look, seem not to hear
From your path, away from hustle,
If they urge or if they cheer;

If they reach for you, go faster,
Hold your tongue when slanders yell,
Your advice they cannot master,
Don't you know their measure well?
Let them talk and let them chatter,
Let all go past, young and old:
Unattached to man or matter,
You remain aloof and cold.

You remain aloof and cold
If they urge or if they cheer;
Waves that rise can never hold,
Have no hope and have no fear;
You must think and ask of you
What is right and what is wrong;
All is old and all is new,
Time goes by, time comes along.

1883

ODĂ
(în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsărișI în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân' în fund băui voluptatea morții
Nendurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă topesc în flacări...
Pot să mai renviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

1883

ODE
(In ancient meter)

I never thought I would learn how to die, ever.
Forever young, cloaked in my mantle,
My eyes, dreamful, were affixed to the star
Of solitude.

All of a sudden you rose across my way
You, my suffering, so painful and sweet;
To its full I drank your voluptuous,
Merciless death.

Wretched I burn alive tortured like Nessus
Or like Hercules by his harness poisoned
My fire can't be quenched by all the sweeping
Waves of the seas.

Woe betide, by my own dream devoured...
Consumed by flames, I wail on a pyre, my own
Can I ever rise anew, luminous
Like the Phoenix?

Oh, troubled eyes, from my path now vanish,
Return to my bosom, sad indifference;
So I can die in peace, my own old self
To me redeem!

1883

PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreo dată?

1883

OVER TREETOPS

Over treetops, white moon wanders
Forest boughs shake gentle leaf
Sounds a horn with distant grief
Alders bow their heads asunder.

Far away and ever farther,
Softer still, its fading breath
Soothing with a dream of death
My soul's unrelenting ardor.

Why your music from me sever
When I turn to you, forlorn –
Will you sound again sweet horn
For my soul's enchantment, ever?

1883

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:
    În liniștea serii
Să mă lăsați să mor
    La marginea mării;
Să-mi fie somnul lin
    Și codrul aproape
    Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin.
    Nu-mi trebuie flamuri,
Nu voi sicriu bogat,
Ci-mi împletiți un pat
    Din tinere ramuri.

Și nime-n urma mea
    Nu-mi plângă la creștet,
Doar toamna glas să dea
    Frunzișului veșted.
Pe când cu zgomot cad
    Izvoarele-ntruna,
    Alunece luna
Prin vârfuri lungi de brad.
    Pătrunză talanga
Al serii rece vânt,
Deasupră-mi teiul sfânt
    Să-și scuture creanga.

WITH YEARNING LAST I SIGH

With yearning last I sigh:
    Alone, by the sea
In quiet dusk to lie
    And die from all free;
Where gentle is my dream
    The forests are near
    The deep waters clear
Below a sky serene;
    I wish for no grave,
Rich coffin for the dead
Just weave for me a bed
    Of tender reeds that wave;

Weep not for me behind
    Or speak words of choice
Let autumn leaves unwind
    In fall's withered voice;
Let brooks over rocks ride
    And murmur lone tune
    While the rising moon
On pointed tops will glide;
    Let soft cowbells pine,
Cold winds the evening plow
And o'er, the linden bough
    Shed blossom divine.

Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri-aminte.
Luceferi, ce răsar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să-mi zâmbească iar.
Va geme de patemi
Al mării aspru cânt...
Ci eu voi fi pământ
În singurătate-mi.

1883

In time's eternal hold
    Let age on me grow
And memories of old
    Fall slow in sweet snow;
The stars that glow their smile
    Through shadowy pine,
    As old friends of mine,
Will linger here awhile;
    With their fervent moan
Will waves sing songs of lust
As I'll be silent dust
    And I'll be alone.

1883

LA STEAUA

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe boltă suie:
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel când al nostru dor
Pieri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

1886

ONTO THE STAR

'Tis such a long way to the star
Rising above our shore
It took its light to come so far
Thousands of years and more.

It may have long died on its way
Into the distant blue
And only now appears its ray
To shine for us as true.

We see an icon slowly rise
And climb the canopy;
It lived when yet unknown to eyes,
We see what ceased to be.

And so it is when yearning love
Dies in the deepest night:
Its extinct flame still glows above
And follows close our plight.

1886

DE CE NU-MI VII

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S-așează bruma peste vii –
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O, vino iar în al meu braț,
Să te privesc cu mult nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău!

Ți-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne primblam prin văi și lunci,
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori?

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scântei...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu înseninezi mereu
Viața sufletului meu,

WHY DON'T YOU COME

See, autumn swallows fly away
And walnuts shed their leaves astray,
The white frost over vines has run –
Why don't you come, why don't you come?

Oh, lean once more against my arm,
And let my eyes feast on your charm,
My head seek sweet and peaceful rest,
Upon your breast, upon your breast...

Remember when we walked the trails,
Along the meadows, down the dales,
How oft I reached your lips to gain
Time and again, time and again?

Many a woman's eyes can glow
With light to break the dark below...
But none can rise so high above
As you, my love, as you, my love!

For you alone will make serene
My soul, my life from pain redeem,

Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

1887

You glow among the stars apart,
Love of my heart, love of my heart!

Late autumn now has brought its sway,
The leaves have fallen in the way,
The cropless fields are bare and dun...
Why don't you come, why don't you come?

1887

CU GÂNDIRI ŞI CU IMAGINI

Cu gândiri şi cu imagini
Înnegrit-am multe pagini;
Ş-ale cărţii, ş-ale vieţii,
Chiar din zorii tinereţii.

Nu urmaţi gândirei mele:
Căci noianu-i de greşele,
Urmărind prin întuneric
Visul vieţii-mi cel chimeric.

Neavând învăţ şi normă,
Fantazia fără formă
Rătăcit-a, vai! cu mersul:
Negru-i gândul, şchiop e viersul.

Şi idei, ce altfel simple,
Ard în frunte, bat sub tâmple:
Eu le-am dat îmbrăcăminte
Prea bogată, fără minte.

Ele samănă, hibride,
Egiptenei piramide:

WITH MY THOUGHT, IMAGES PLENTY

With my thought, images plenty,
I have blackened many an empty
Page of life with bookish truth
From the very dawn of youth!

My pursuit you should not follow
For I erred with reason hollow
Reaching in the dark to grope
For life's truth – chimeric hope.

Wanting wisdom, lacking norm,
Fantasy strayed without form
In odd meter seeking name:
Thoughts turned dark, the verses lame,

And ideas that beat simple
In my brow, pulse in my temple,
I've dressed, mindless with desire
In too fancy, rich attire.

They resemble – strange hybrid –
An Egyptian pyramid:

Un mormânt de piatr-în munte
Cu icoanele cărunte,

Și de sfinxuri lungi alee,
Monoliți și propilee,
Fac să crezi că după poartă
Zace-o-ntreagă țară moartă.

Intri-nuntru, sui pe treaptă,
Nici nu știi ce te așteaptă.
Când acolo! sub o faclă
Doarme-un singur rege-n raclă.

(postumă)

In the mountain's stony tomb
With old icons in the womb

Alleys long and sphinxes solemn
Pillars, monoliths and columns
Make you think that past the gate
The whole country's dead await!

You go in, a step you climb
No idea what you'll find
And behold!: a vault of stone,
One torch, and a king, alone...

(Posthumous poem)

STELELE-N CER

Stelele-n cer
Deasupra mărilor
Ard depărtărilor,
    Până ce pier.

După un semn
Clătind catargele,
Tremură largele
    Vase de lemn;

Niște cetăți
Plutind pe marile
Și mișcătoarele
    Pustietăți.

Stol de cocori
Apucă-ntinsele
Și necuprinsele
    Drumuri de nori.

Zboară ce pot
Și-a lor întrecere,

STARS IN THE SKY

Stars in the sky
Of lone existence
Burn in the distance
    Until they die.

After their marks
Masts on ships flutter,
Ocean waves clutter
    Wandering barks,

Forts of wood, free,
Floating to splutter
Slow moving water,
    Deserts of sea.

Autumn birds stray
Over far beaches
And boundless reaches
    Of cloudy way

Fly to their fall
In race nocturnal –

Vecinică trecere –
Asta e tot...

Floare de crâng,
Astfel viețile
Și tinerețile
Trec și se stâng.

Orice noroc
Și-ntinde-aripele,
Gonit de clipele
Stării pe loc.

Până nu mor
Pleacă-te, îngere,
La trista-mi plângere
Plină de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce ni s-a dat?

(postumă)

Passage eternal –
And that is all.

Blossom of may
Is youth that kindles,
And life that dwindles
And goes away

For every fate
Spreads fleeting seconds
On wing that beckons
Quiescent state.

Before I die,
Angel lean under
When in my wonder
With grief I sigh:

Why waste, alas,
This fragile flower
Of rapid hour
Given to us?

(Posthumous poem)

DE-AR FI MIJLOACE

De-ar fi mijloace
Și-ar fi putință
Cum m-aș mai face
După dorință!
M-aș face-oglindă
Strălucitoare
Să te cuprindă
Pân-la picioare.
Pieptene de-aur,
Ce-n mângâiere
Părul netează
Fără durere.
Un vânt m-aș face
Ce lin și-n taină
Pe piept desface
Ușoară haină.
Un somn m-aș face
Dulce de vară
Să-ți închiz ochii
În orice sară.
Dar n-am mijloace
Nici e putință
De a mă face
După dorință.

(postumă)

HAD I THE MEANS

Had I the means
And my wish power
To make true my dreams
Of yearning hour:
I'd be a mirror
Bright with desire
For holding nearer
Your frame entire;
Comb golden I'd be,
Full of caresses
Painlessly stroking
To smoth your tresses;
I'd be a soft breeze
Playful to loosen
Your dress, in secret,
Soft, at your bosom;
A sleep of summer
So sweet in sealing
Your tender eyelids
Late, every evening;
But, oh, I've no means
Nor my wish power
To make true my dreams
Of yearning hour...

(Posthumous poem)

UN FARMEC TRIST ȘI NENȚELES

Un farmec trist și nențeles
Puterea mea o leagă,
Și cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întreagă.

E un luceafăr răsărit
Din negura uitării,
Dând orizon nemărginit
Singurătății mării.

Îngălbenit rămâne-n veci
Și-i e aproape stinsul,
Când ale apei valuri reci
Călătoresc cu dânsul.

Cu-atâtea tainici rugăminți,
Cu-atâtea calde șoapte,
Cu-atâtea lacrime fierbinți,
Vărsate zi și noapte,

I te-ai rugat: dorul nespus
Din suflet să-ți alunge,

A SAD ENCHANTMENT AND OBSCURE

A sad enchantment and obscure
Has kept my strength in thrall
And I pursued its lifelong lure
To no avail at all.

It is a star of quietude
From dark oblivion crowned
That brings to seas of solitude
Horizons without bound

It glows with ever pallid veil
That oceans long to slake
When cold waves with the star set sail
Wayfaring sweep to take.

Oh, secret prayers oft I prayed,
And heaving sighs I sighed,
Hot tears at day and night I shed,
Pleading with it I tried:

"Please, take away this love untold
And ease my yearning pain";

Dar el se-nalță tot mai sus
Ca să nu-l poți ajunge.

Va rămânea necunoscut
Și va luci departe
Căci luminează din trecut
Iubirii celei moarte

Și se aprinde pe-orizon
Pustiu de mări și stepe
Și a lui farmec monoton
M-a-nvins făr-a-l pricepe.

(postumă)

But it rose higher to behold
Where I could never gain.

Unknown, it will remain above
In worlds apart to glow
Since time remote, candle to love
Forsaken long ago

And it will climb deserts of sea
To set on wastes of land:
Charm monotone, defeating me
Ere I could understand.

(Posthumous poem)

SĂRMANUL DIONIS
– fragment –

...şi tot astfel, dacă închid un ochi văd mâna mea mai mică decât cu amândoi. De aş avè trei ochi aş vedè-o şi mai mare, şi cu cât mai mulţi ochi aş avè, cu atâta lucrurile toate dimprejurul meu ar părè mai mari. Cu toate astea, *născut* cu mii de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate în raport cu mine, păstrându-şi proporţiunea, nu mi-ar părè nici mai mari, nici mai mici de cum îmi par azi. Să ne-nchipuim lumea redusă la dimensiunile unui glonte, şi toate celea din ea scăzute în analogie, locuitorii acestei lumi, presupuindu-i dotaţi cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul şi în proporţiunile în care le pricepem noi. Să ne-o închipuim, *caeteris paribus*, înmiit de mare – acelaş lucru. Cu proporţiuni neschimbate – o lume înmiit de mare şi alta înmiit de mică ar fi pentru noi tot atât de mare. Şi obiectele ce le văd, privite c-un ochi, sunt mai mici; cu amândoi – mai mari; cât de mari sunt ele absolut? Cine ştie dacă nu trăim într-o lume microscopică şi numai făptura ochilor noştri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem? Cine ştie dacă nu vede fiecare din oameni toate celea într-alt fel, şi nu aude fiecare sunet într-alt fel – şi numai limba, numirea într-un fel a unui obiect ce unul îl vede aşa, altul altfel, îi *uneşte* în înţelegere. – Limba? – Nu. Poate fiecare vorbă sună diferit în urechile diferiţilor oameni – numai individul, acelaş rămâind, o aude într-un fel.

WRETCHED DIONIS
– A fragment –

...likewise, if I close one eye, I see my hand smaller than with both eyes. If I had three eyes, I would see it larger, and the more eyes I had, the larger everything would seemaround me. Nevertheless, born with thousands of eyes among colossal creatures, all keeping their proportions in relation to myself, they would all seem to me neither larger nor smaller than today. Let us imagine the world shrunk to a bullet size, and everything in it analogously reduced; the inhabitants of this world, endowed with our sense organs, would perceive everything the same way and with the same proportions we do. Let us imagine it, *caeteris paribus*, a thousand times larger – still the same thing: with unchanged proportions, a world a thousandfold larger and a thousandfold smaller would be the same to us. So when I look at objects with one eye I see them smaller; with two, larger; how large are they in the absolute? Who knows if we are not actually living in a microscopic world and only the nature of our eyes makes us see it the size we do? Perhaps each individual sees things differently and hears things differently – and only language, the naming of the object which one sees a certain way and another a different way unites them in understanding. – Language? – No. Maybe each word sounds different to the ears of different people – only the individual, being the same, hears it one way.

Și, într-un spațiu închipuit ca fără margini, nu este o bucată a lui, oricât de mare și oricât de mică ar fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea? Asemenea, în eternitatea fără margini nu este orice bucată de timp, oricât de mare sau oricât de mică, numai o clipă suspendată? Și iată cum. Presupuind lumea redusă la un bob de rouă și raporturile de timp, la o picătură de vreme, secolii din istoria acestei lumi microscopice ar fi clipite, și în aceste clipite oamenii ar lucra tot atâta și ar cugeta tot atâta ca în evii noștri – evii lor pentru ei ar fi tot atât de lungi ca pentru noi ai noștri. În ce nefinire microscopică s-ar pierde milioanele de infuzorii ale acelor cercetători, în ce infinire de timp clipa de bucurie – și toate acestea, toate, ar fi – tot astfel ca și azi.

...În faptă lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spațiu – ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut și viitor e în sufletul meu, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă, și infinitul asemene, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă. Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri care sunt ascunse în noi, mister pe care l-au posedat magii egipteni și asirieni, atuncea în adâncurile sufletului coborându-ne, am putè trăi aievea în trecut și am putè locui lumea stelelor și a soarelui. Păcat că știința necromanției și acea a astrologii s-au perdut – cine știe câte mistere ne-ar fi descoperit în această privință! Dacă lumea este un vis – de ce n-am putè să coordonăm șirul fenomenelor sale cum voim noi? Nu e adevărat că există un trecut – consecutivitatea e în cugetarea noastră – cauzele fenomenelor, consecutive pentru noi, aceleași întotdeauna, există și lucrează simultan. Să trăiesc în vremea lui Mircea cel Mare sau a lui Alexandru cel Bun – este oare absolut imposibil? Un punct matematic se pierde-n nemărginirea dispoziției lui, o clipă de timp în împărțibilitatea sa

And in a space deemed without bound, would not a piece of it, however large or small, be a mere drop against its boundlessness? Likewise, in an eternity without bound, would not a piece of time, however large or small, be merely one suspended sliver? And here is how: supposing universe reduced down to a drop of dew and time relations to a drop of time, the centuries in the history of this microscopic world would be mere winks; within these winks people would work as much and think as much as we do in our ages – for them, their ages would be just as long as ours are for us. In what microscopic non-finiteness the millions of infusoria of those researchers would be lost, in what infiniteness of time, the joyous moment - and all these would be all just as they are today.

...In deed, the world is the mere dreaming of our soul. Time and space do not exist – they're only in our soul. Past and future live in it as the forest in the kernel of acorn; and infinity, alike, as the reflection of the starry sky in a dew droplet. If we could only learn the mystery that would connect ourselves to these two orders of things which lie hidden deep within us, a mystery perhaps known to the Egyptian and Assyrian astrologers!; then, descending into the depths of our souls, we would be able to really live in the past and inhabit the world of the stars and of the sun. What a pity the art of necromancy and astrology have been lost – how many mysteries may have been thus revealed . And if the world's a dream – why could we not coordinate its series of events according to our will? There is no truth in that there is a past – consecutivity lies in our mind – the causes of phenomena, consecutive for us, the same as ever, exist and work simultaneously. To be able to live in the time of Mircea-the-Great or Alexander-the-Kind-Hearted, is it absolutely impossible? A mathematical point is lost in the boundlessness of its coordinates; a moment in time – in its infinitesimal

infinitezimală, care nu încetează în veci. În aceste atome de spațiu și timp, cât infinit! Dac-aș putè și eu să mă pierd în infinitatea sufletului meu păn în acea fază a emanațiunii lui care se numește epoca lui Alexandru cel Bun de esemplu... și cu toate acestea.....

.....

1872

divisibility which cannot ever end. Within these atoms of space and time, what infinitude! Oh, if I could. too, become lost in the infinity of my soul, down to that phase of its emanation called the time of Alexander-the-Kind-Hearted, for instance... and yet.....

.....

1872

Note: Mircea cel Bătrân (Mircea-the-Great), who was Ruling Prince of Wallachia between 1386 and 1418, and Alexandru cel Bun (Alexander-the-Kind-Hearted), who was Ruling Prince of Moldavia between 1400 and 1432, are legendary figures in Romanian history.

ÎN ATENŢIA
librarilor şi vânzătorilor cu amănuntul

Contravaloarea timbrului literar
se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România
nr. 2511.1-171.1/ROL, deschis la BCR,
Filiala Sector 1, Bucureşti.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale
EMINESCU, MIHAI
Poezii alese = Selected Poems / Mihai Eminescu; trad.: Adrian George Sahlean; pref.: Dumitru Radu Popa. – Bucureşti: Univers, 2000
152 p.; 13 x 20 cm. – (Estuar)
Ed. bilingvă.
ISBN 973-34-0747-X

I. Sahlean, Adrian George (trad.)
II. Popa, Dumitru Radu (pref.)

821.135.1-1=111=135.1

Tehnoredactor: NICOLAE ŞERBĂNESCU

Tehnoredactare computerizată
MARILENA RÂPĂ

UNIVERS INFORMATIC

ODE
(In ancient meter)

I never thought I would learn how to die, ever.
Forever young, cloaked in my mantle,
My eyes, dreamful, were affixed to the star
Of solitude.

All of a sudden you rose across my way
You, my suffering, so painful and sweet;
To its full I drank your voluptuous,
Merciless death.

Wretched I burn alive tortured like Nessus
Or like Hercules by his harness poisoned
My fire can't be quenched by all the sweeping
Waves of the seas.

Woe betide, by my own dream devoured...
Consumed by flames, I wail on a pyre, my own
Can I ever rise anew, luminous
Like the Phoenix?

Oh, troubled eyes, from my path now vanish,
Return to my bosom, sad indifference;
So I can die in peace, my own old self

CARTIMPEX
KQ-571-847

ISBN 973-34-0747-X

EDITURA UNIVERS